

Архів з бідою
Чортківсько-Бережанська округа ОУН

ПАШКА

для 167
паперів

Інформаційно-вишкільний матеріал
"На смерть, не на життя" (1946р.).
Машинопис з рукописними правками

20 р.

Храйке дати: 03 травня 1946р.
Кількість документів: 1.
Кількість архівів: 59
Беріати: постійно

~~Копия
37
1916~~ / ~~23~~ / ~~Прим. н.~~

А.
И. ДМИТРОНКО

11

1

НА СВЕТЬ, НЕ НА АСТРА...

К И В - А Б В И Д

Вступ

Від московсько-большевицької окупації України українські письменники позбавлені будь-яких можливостей літературної творчості. Їх примушують, загрожуєчи арештами, виселенням у Сибір чи розстрілом, складати ети на честь найбільшому катові українського народу — Сталінові і його "сортатника", опівити дещомби російським князям, царям та імператорам, по найбільше відзначенням у заслугах над Україною, брутально кати і очорнювати рідну історію і її діячів, сучасних діячів усіх галузей рідної культури і суспільних революціонерів-борців за волю й волю свого народу, в безетриотичній формі писати спеціально опрощаровану, огидну, підлу, негідну лідним, рекордно забріхану публіцистику, яку в советській літературі називають романами, повістями, оповіданнями, п'єсами томо.

Отже, сучасна офіційна советська українська література не має і не може мати ніякого ні мистецького, ні пізнавального значення.

А теперішня українська дійоність, в порівнянні з яком мерке навіть дантєвське вошло, не чекає на своє мистецьке відтворення, не чекає на другого певчення, який би відобразив книжним коротоку дійоність і героїську боротьбу українського народу на віком помні часи для рідної і світової історії.

Московські бохмєстикки зграшно показали українському народові своє справжнє обличчя — коротоло-петоларантне, шміло-алобне, розділїницьке, дуногубське-канібальське, невіністїчно-імперіалїстїчне.

Український народ, загрожений фіанциним анїкєним, втратом своєї національної суботанції і воюого свого святого, підняв збройну боротьбу проти москво-большевицької окупації.

Ця вершина героїчного збройного боротьба українського народу, що ведеться вже в "твій рік, частково вже відображена в ряді підвидаєх літературних творів, віршованих і прозових і, передусім, у фольклорі.

Деякі її фрагменти опробував відобразити М. Дмитренко у своїх новелі "На смерть, не на життя...", де ми їх оце передкладаємо читачеві. Новелі ґрунтуються на фактичному матеріалі із побуту найбіднішої підольської ділянки.

В.ІІІ. 1934 р.

А Ганка не чекає на тата. Вона бігла, бігла тата; поміж воім ставійшим брудом найбіжій і дитясь розумний, моторно старечий, байдукий очима куднось далено; ромів її ведє сім.

Куда міня в обідраній льняній сорочці, з сивяками. що вигаданть дорів дїри ще лянно заїпила очі в шінку за дротами, по пасе в рові при залізничім наосні козу. Дя обмонла шінка пильно втулоє руки в рукави, вона згорбилася і зовсім сховалася у підравні мінок, заїтїя на голові у гесурій майтур, що має хоронїтї її перед військовим долом, но невтомно оооооо оїче. Охнов руком вона петяга за дурон білобоку козу, з борідком, вторично чорков залізничноє травно; вона тем уоя обмонла.

Інка-шпеленка не рає боляво озирнулася. вона рішлася. Смарен руком підвїла до дротів і злегка крикнула : "оно?" - від чого міня з козою отрепнула.

- Іори дай, дїя дїтей... - цахенїтї, ямоє плутичє олово, майє прохрїїла вноєденнє.

- Іїла з козою во отрахом ровїндїчєсь, здїгнїула, раменами; вона не мала нічого.

- Молокї дай для дїтей, - гарячково невганала вноєденнє, простїгнїла крїзь дротї незелнїї глєчкї.

Воє глєчкї було ванто, вона, вїскївлєна, прїсїла за дротами і в явїдїє єкстазі прїгнїдалася доєннє коди, не забувачї чє хвїлїнї врадїєм огкїлатїся.

Дїа по дорогїцїнїї ємїрб, простїгнїула, врєнті вома рїму по глєчкї, повнїї бїлого, пахучого, густого молока... вбоєво огортанї ногє доєнїлїк, вона вїдїко-вїдїко понєєла ногє своїм дїтям.

Дїтї давнє нїє бачотї, но дїтїсь. ємнї в єаєона ємнї, мавїтї вїотї нїє не єлєчє, лоч не забуха закрїтї ротїкї по рїданнїтї "зарає буєє пїла".

Єкєашїлїві руки кїкїє ровкїлєлєтї вогонї, но нїкї не дєчє рєдїтїєє в цєй хмурїї, вогнїї ранок. Інка нїє в нїєнїє, дїтїсь дїмом і єнобу дїє, єлє нїєнїє темкї лєчкїє вєєєдїє хорєвоєм не обїєлїє глєчкїє в бїлєє, євїєєє дїдїєєє.

Дїтїє чєнєлєтї. Оєєєє буєє тєлє дєбрє! вонї не євєдїтїє єнє в вогнї, мїєнї, глєчкїє... єєє по тєборї

гордий, прахідний, вільний дух. Ішли звільна якісь торжественні народни.

- Віддай це, ви арештовані! - вдерся нараз чужий звук.

Два білці побачили спрямоване на них дуло автоматичної зброї, що сталося порозі сусідньої кімнати, невідний детекер.

Та швидко як блиск ока, впади на дуло чиясь рука. Борець "з детячною" борився з автоматом, Борець "з чоботами" хвиляку вагався. Він швидко рухом сягнув до пістолі і сухим пострілом закінчив опір.

Обидва білці переступили тіло, схопили шапки і відійшли в ніч, залишаючи двері відкритими. В їх душах щось певно співало; вони переступили все минуле, вродилися до нового життя і хрестилися ворохом кров'ю.

На смерть передяканий вмере стояв над смертним тілом, що лежало, як довгий мішок, і закурено кубав головою:

- Як це музіло статися якраз у нього?

Він автоматичним рухом закрив двері; вітер гасив свічку.

- Стінгазету треба присвятити червоним партизанам. І швидко поб застра писала на лосці, а то порадим'ятаєте собі свої химери, - і руда комсорг, гримнувши дверми, перекотилася муцим тілом через поріг, залишаючи в акільній шаці довгу мовчану, яку не хотили зли її кроки, що глухо лунали по довгих коридорах все далі й далі. Пораз гомоном гримнувши двері - останні.

Дівчата тяжко зітхнули. Було їх дванадцять дев'ятинадесятиць, залишених до науки для виготовлення звільної стінгазети. Вони майже губилися в чорній, великій, пустій шаці, в якій блищала для них мала нафтова лампа на катедрі, що ніяк не могла собі порадиити із темними сутінками, які вповзли по всіх боків.

- То що, хіба відробимо, вреті, на савинку, - промовила вона. - Не поради!

Чорноома Надя кивнула головою:

- Ти, Лідо, намайже так якого чорта в вірков на собі на початку, а вранці на кімні. Буду казати як вранці. А про "хоблесність", може ти до вилучил Галю?

Галю козь бурянухи під носом ти таки добула зятка.

Відвучено дивити і хівчата в кедрикованов вестити всякого їй вранці.

- Ну, а вночі "подяки" червоної партизанки за "визволення"? - викрикнула мараз Галю. - Як в сабути, до не найкращіше?

Хм, може, ти зробив, Оксано, - відізвалася Коля.

Всі погляди затрималися на великоомій стрункій Оксані, що сиділа подаліше.

Оксана збентежилася; уга в ній задрожали явесь

- Як... уста... подяки... промовила вона, вреті голосом, що хомився. - Як... мені сталінські бандети всім кожно мого брата, по встанні... не знав навіть, де його вогниа... - це додали вона ледве чути.

До залі повіяло морозом тиню... цього всі позчали.

- А до, як би не овою газету "Свободній науки, українським партизанам; тиня в не вогниа треба Оксаніному братові! - тострим голосом ривтом кимувала Лідо.

Як легко кресити горді постаті в тинзубани на залвах, як легко виводити мислалі копух дологоверхого, як легко низати дівині рими на честь рідних героїв, или як важко знайти слів подяки за всі їхні чини, за жертви для нас, для України.

Не втілятьок руда кобсорг стінгазетов ден"яти-клавоніть?

- Діві Маріє! Чи довго не оце "наслідок життя"?
- Я устачка в'юнкові, у куціх крихатій блідячці,
балетячці, що зігнулася над змі"яуванням білих
манцем, гірко скривдилася.

- Вчора знову задавив мене начальних кадрів:
і знову ці допити. Чому я живу сама? Чи вистачає
мені зарплата? Чи знаю про "пробани" моє доан-
тованого батька, чи для нього єдиний рятуюнок мій
призначення? Знову цей його крик, ці погрози і ці
внесоків сівця, вино і локоняд на столі, і цей
підлий глушок, що обиглять вічно голодний. - вона
хотіла же кось говорити, але довгоостримувани ольо-
ви дожилися рвучкою річкою, ривчи глибоку борозну
в грубій верстві нудри в театральній змішці, що
покриває її лице. вона хандила як та дивина.

Діві Маріє, що буде сьогодні вішном, махнула
над нею свої темне виправлене лице, помазано все
грубими, отрокатими мафками:

- Не плач, дитино, - прошепотіла вона. - Ситри-
нати твоя. Гляди переказувала вчора моя племянни-
ця з-підпідля: вони живуть і діють, одна на Україні
нові битва і нові перемоги. що я і ти? в цей час
крос десь хлється; десь вінчається перемога, від-
дихає, мене, чхась крихатого життя. Українські
постанці... - та втерпихивні, гострий дивінок не
дав їй докінчити. він кличе дівчину на сцену.

І ціде вона на мінцях пальців, в'юнка, дегна,
звітна, як бати моргана. А там, як світ закрутить-
ся, як не-видно стане грубих змінаведотів у перних
рядах, як дієсність загубиться в тисичному крузі,
як стане в бривистом, світляній мряк радіужа
крія, - і в'здаватиметься, що вона у Києвоькому
Оперному танцює також перемоги українським ге-
роям-повстанцям.

Іван Іванович Жеребцов не мав настія. І фізико-
нія була в нього на диво погана, і начальство не

влюблю, не з ця його дроба німочка либов Увехорі-
вна, тама відьма по світ не бачив; ва побудь зра-
ву к хитаваться за туплі і кидаться до нього,
як навімени.

От тама і тепер: зиряди його з Чехословакії
до він міг би зік проклявати та наповнявати чемо-
зани, і запротория його з цю прокляту "бандеро-
окув" шпидну Україну; невно, і згинути тут при-
хдеться.

Такі гіркі думки не покидали Івана Івановича,
коли, знісши з авта, він сидів на горі чехослова-
цьких чомоданів у малому галицькому містечку, Го-
дуючи з пиячки свою найменшу "потіху". Тим часом
любов Увехоріана нева гоотряї, покимо оловний о
опір з грубов "адманер" господкнем /"наверно ба-
ндеровкне"/, яка німа не хотіла наустити /новод-
рибуних "ма квартиру".

Ма між ними о імчилось, того ма не знаємо. з
люкному разі у вечері вібралось в "клубі" вої пре-
дотамниці місцевої радилади, щоб гідно повітати
нового голову райккомному.

На отоні появилися ооселенці і "водем", бува і
"гармонка" і "польське танго". І олівни буни по-
рав голоснімі і тооти корав омідлівімі. То ж ве-
див би в савадной бе "водем"? Вома в "підвинує
ідеиний рівень", вома "наспакує на трудові пере-
моги". "організовує на безаошадну боротьбу" в...
містним насаженієм"; навіть барана у льва пере-
мінить. Та й Іван Іванович тепер не боїться нічо-
го; він високо над голову підносить отанки за
перемогу над самими ба..., та в ней час рука за-
дримала, і брудний труном виллилося по пав'ятіа
слатерці.

Десь цілком блівальо промісоє проєкалний поа
отріа, за ним другий, третій!...

- Бандерівчів, - кинул хтось, бліднуци.

- Івоїть світло, барикадуймоць, - додав інаий
доовідченій.

Вметь отало темно, а отоні, отозки, нахви, по-
оунуався під двері, вікна. Занакувала мертва тиша
і на дворі було которошно тїо.

Любов Дведорівна сварилась би з Іваном Івановичем, чого повіз її сиди, але в переляку ви могла вимовити слова.

Сиділи так не знати, як довго. Крізь щілини вже влилася ранок. Десь у коридорі почувся важке яке ступання і дзвеніння відрани. Ялась рука нати-
снула клямку.

- Ко за чорт? - пронісся адивований голос, коли двері не подалися.

Перший секретар партії німав прибиральницю, бабу Злоду.

- Ко тут діється, шастиво? Свят, свят, свят... - зачудовано закликала баба Злода, ко отанула на-
ресті на порозі.

- Це... це нічого... ле ми так потихеньки са-
баняємось, так, знімає, кудь рно по-большевизьки,
- неденно промирих перший секретар.

- А бандерівці вже відімає? - не втерпіла
Любов Дведорівна.

- Які бандерівці? - видивлялася баба Злода.

- Ми ж вразно чул постріли - кинухо кільеа
голосів.

- Та які там бандерівці? Це Василь Задорожний
христини справляв, а його який Панько постріляв//
трохи в корка за адоров"я овозі і найменшої со-
три.

К О Л О Д Я З Ї

Ген за озон, де лінчалися дубом діброва,
від немач"ятних часів стояв хнягнини колодязь.
Кам"яні береги його, пошматовані дивним орнаментом,
давню проповідання та стирчали, як пербаті зу-
би, серед моря трав. Надий левки, що відірвався
не зшити звідки, зарився носом у землю, замота-
вся в шовку зел та й так остався. Коли б ти хо-
тів підіти ближче колодязя та заглянути в се-
редину, то в першу почувби, як дихнуло б на тебе
морозом, немов глядиш захотіла якась рука лю-
дова. Ген-ген ш-нзу глянуло б тобі у вічі ви-
не біде, викривлене і змінене за ним...якби
ш-н друге... якась рога. Камінь мнений твою
руку у цю безодню, ледве-ледве відіветься до-
лечим Гомоном.

Бі діти в осні бондюра хнягненого коло-
дязя. Бувало, мене пастухом свою локку у діб-
рову даста та виграв"соціалі оном жніть, але,
врава помітним, що він коло колодязя, узірне ці-
сно і швидше підганяє свою коровину, щоб дальше
бути від нього. І мала гусієнка Олена, загублена
майже серед свого, прилатого стада, оглядається
тут боязливо, бо все адається її, що воє минає
її за млячу кістку. А й дівчата, як вийдуть в
неділю гуляти в діброву, откинуть коло колодязя,
обовдуть його барвистим вінком та шепчуть три-
вожно, претунені одна до другої, як котани дивні
вогники бх дять понад колодязем та манять опіє-
неного подорожнього, як отогін тут чути далекий,
як місячній ноші оїдає на березі його панна
біла, та легва, та звійна, як місячне сявво. Не охи-
няйте, дівчата, поночі замосичаних голівок над
колодязем, бо рука довга, костиста, витягнеться та
дотягне довгау! Баба Парашка пам"ятаєть такий
випадок.

І Оленка, хоч уже дівка, але боїться холода як дитя; коли біжить біля нього ночами злиними, осі-
нними, що підганяють її батогами дощів, на дахемий д
вв'ясов чи ночами злинокми, що як гробя побілені,
а мінечком гришів на грудях, завжди чує, як із мене
доляря вибігають якісь кроки і бігають ще до того
за нею, а на волоссі якої чісь холодні пальці.

Оленчина хата ген на крає об'єд. Розтепириваюч
кривими боками та так вгружала в землю, що маленькі
віконця деже липають своїми зіницями знонад зем-
лі. Стріха насуналася на них, як завеликий батьки-
волокні напелух, та ще й поросла геть восяняким ві-
ням: і рум'янок і м'ятков, і романами а навіть одна
нахльва отирчить на ній, як чапля на одній нозі. Це
дівко. Батько Оленки давно не знає а братів "поїма
Організація", як знає стара Проконяха, як за Волхви
та за "такти" большевників і так живуть вони лише
удрох, мати і Оленка. Життя їх - одна праця, недов-
статок, і труд, оперезані лише, як золотим переще-
лом, шніста та дівочою безжурністю Оленки, що вно-
труччалась, як тростина, та з віром і заваяттям сно-
глядяє своїми прозорими, сірими очима, що міняться
морською хвиляв під чолом, обтисненим чорними волоссям.
Ніч пакрила хату Оленки, лише воловій не й не спі-
ває в недалеких корчах.

Із дилевої дороги виринула одна, друга, третя,
постаті. Чиясь рука тихо застукана в Оленчине ві-
кно: раз раз-два; раз, раз-два. Оленка і пташка на
гілці - один оок. Бона вже коло вікна:

- Хто миче?

- Чорний Піп.

- Що несє?

- Каття і оиди.

"Мидичка годиться", - думав Оленка, і милькі
двері, хоч окривляють, але широко відчиняються. П'ять
чоловіків увійшло в хату. Найвищий поєснє, що вони
владели і тяжкої дороги, мають справи до зверхни-
ка Оленки - Орлика. Оленка розглядав похороших,
ловить їх цікаво бігаччі доглядки, що гонять зразу
по воїй хаті, змушаву їх замедлу оміданість, а
якоб разоїдуться по лавах та якось не може вно-

вляти цієї таємної нітки близькості, що нав'язується між двома жінками, повстанцями, що в їх напад-пурі той жінка, вісц, вати, ржи, що не здійснювалі шапки, повсі ся на постелі і вперто молчать! Високий, який виглядав їхнім провідником, розговорливо, які трудні тепер дороги, яка тяжка боротьба, що наві-Жіба, подого дастоя іі тягнута. Чи чула Олена про воєну Білого, про владу Змеяка й іншу? Олен-ли слухав та ікається: чи в тава мови повстання але високий зараз поправляється; він сам не в ти-по падуць у знавіру, він старий революціоні, а про його значення не одно оповідала б оця "сірка", та пр-сутьні тоїрні. Олена зауважує, що жінки в них бли-очи стомлені, одена зарурена та міоцями пірвана, як по тяжких трудах. ось тав у грудях дівчини. Во-ня іде в конюру і ставить між пребудих пухатки г-ни-кномег. могола та пахучий бохонць, чорного х-ба: "вгомайтеся, чим хата багата, а я зараз..." Олена влізть тихо до маленької пекарні добіч, де чути оповісний, рівний відих опляччі мамі. у-лім віконні на схід вже займається перші рожеві-світлі обітанку, але у малій кімнаті це темно, тіллі баудить немовно світло хмпадки перек об-ном Матери Воєні. Олена з задуманим рухом витяг-а глечки перед образом два червоні жінки та см-дає іх у долоосні. Орлик дабіть квіта.

Перед хатом Орлика Олена заліпає трьох чоловіків на обстої, а сама з високою іде в середину, де ки Орлик з високом говорять, Олена збирається в-хочити. оінях поправляє це хустину та вже тримає за влянку. але, чи іі там заставьон? іі впрямно чує російську мову. Це говорить рижий іш подвір'я. Оленці пробігає змеяков гірка свідомість - не-большевники.

- Орлик, тікай, не большевники! - окрикує Олена і, чуучи в кімнаті вистріл та брискіт вибитої миски, сама виривається в хату.

Она чує, як хустини іі хмпаються у цупких ру-ках хотіла іі ватримати, та не змогла. вона сімнеть-ки змисла. Стрункі ноги б'ють змисла, і уста розк-ляса, як срібної рибі, немаромом клясної на судні

нісок. Десь з хиленьку, як зва крики, чути чулі голо-
си: "Настой! Настой! Кудя хатин, дура?" - Але Олен-
ку це нічого не обходить.

"Чи Орлик вирвався?" - мучить її одне питання:
"Не ахатися, не златкоя!" - вириває друге, томли-
ве. Та обидва вони не прикинуться їм бігу. Вігте тре-
ба звидіти, звидіти.

Разом з Оленкою біжать прихорожені верби навви-
пердих, дивачись одна по одній позад, лиш дорога
під ногами стоїть, як заклята, та доводить до роз-
пачу Оленку, що добуває на й не більше сил. Вони
чула очима якогось оховку серед дерев та зелені-
вчу коїно занів, що звивається і ровивається оба-
біч, як клубки різнокольорових стижок, та ніль ко
розвинулася широко, прозора, як величеська книга,
яку легко читати всякому. Лось як-би бликне і бли-
кче чути це зловіне "настой". А ніс додан криє
темної стрічкою на обрії, як мрія далека, невідіс-
нина. В вухах Оленки чує величезні дзвони, як див-
но! Величезні дзвони, а в вноках янїсь ковалі
б'ють пораз тяжкими молотами; груди заповнилися
чимсь важким, душливим, в горло підкаєть щось
якщо слівка, гідка каба. Та ноги дівчини стую-
ть сильно і швидко, янби були окреми органіаом,
а не належали до цього змученого вже в край тіла.
Спечений янж чує смак крові, а перед очима зачи-
нають танцювати платочки червоні, як багато, бага-
то маків, то знову черні, як воронячі крила. "Настой!"
- засапано бликне, якби за плечима. Оленка споти-
кнулася. Она чує, як в грудях в неї щось рветься,
а коліна янби спутан хтою грубими ланцугами. Олен-
ка знову спитикулася. На хвильку отакуда, а очі за-
бігали розлучливо, докруги. Нема оховку! Лиш княгини-
нини Колодяєв шквиряться в травах, а ніс знову да-
жеки, неосяжний. Та деревом недалеко мигнула руда
голова Рижого; він намагаєтья нось кричати, але
тільки руками бавгає.

- Колодяєв, - майнула Оленці думка й обкинула
тремтінням.

Дівчина нахилилася над чорною безоднею. Морос-
ним холодом повіяло відом. Она озирнулася. Голова
їного виринула знову бликче.

звоявання рідкої стиралі піт, та із втоми зосід-
 ний промовити слова, показував своїм товаришам,
 що наїсігли, руки на колодіяць. Три голови нахи-
 лялися над криницею. Он вилву, на д-коному чор-
 ному оксамиті води, лонявся срібними дрібними хви-
 лами пораз вучки ~~----~~ і вучки крун. У ньому том-
 лался два воданкі червоні жакі.

[Faint, mostly illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

є

Н

ДТМЕТУ

ДАТА

91 ж

Д В І С О Ф І Й К И

.В. в селі Н. заїздили болячкові,
навісники два зата хітат Та на-
ли до району, по керозі засідла-
лиши повотанців побилі боля-
човиків і вииванна хітат.

/18 звіту М-ської округи ОУН/

Сонце потяглося роветом високо на горизонті. Сми-
кало за бороди старезні, довгані дуби, гоїдалося на
гілках високих буків, поринало в голови по ярах
та балках, качалося по повках степових трав, цілу-
валося з найменшою квітлою та безцеремонно, по
ак почервоїла деяка зі сорому та й так червоною
восталося.

Знівані закотилося доно аж у двір сотника Кар-
пенка та тут затрималося, Говлявши рота і заху-
кавсь на вод метушию, по там нагло повстала. При-
скав гілків із Січі сні сотника. Заншло, що завтра
приїдзав вперше до двох рожак козавьих труків
та похотів візвідати старих батьків. І не сам при-
їдзав. ^{Це} ^{статиметься} Софійка, наймолодша сотив-
кова дошка. ^{в ній} ^{тако} ^ж ^{Таміа}, ^{судження} ^{Софійки}, ^{єй}
сидзавти ^{статбу}.

І хоч у Софійчків голівці одна лин думка,
про милого, а серце кеметь явсь так двою-дво,
очі знід стрічастих віл нильно олідають на тон-
кими, білими, як жії, дильцями, до бігальт неостливо
по навузі повкової сорочки, до пильно розкинулася в
Софійки до волінах. Софійка кінчав нильному сорочку.
Ее жавіє дівчина фарб нильних та квіток буйних в
овому видому, як не похалувала йому ового серця,
по ке ніколи не дубило. І швітуть на волінах у
Софійки зиданні квіте явролого степу; крідзаві

квіти іі надіє, намі квіти іі кохання.

І всі вістки приніс посхалець, що ворог стра-
ли: біжать по Україні, де пройде, там руїна і
пустка виростає йому під ногами, запалюють
червоними квітками села та церкви, як палючі до-
кір, кидають у небо криваві загибелі, розвіваються
в димом, як жертва з надвільниць, у віймах і муках
гинуть старці і діти, а знеславлені кінки сум-
ним походом тягнуться в дядьку монголів, щоб сво-
ім тілом забавити сдинявого джуна, — це татари.

— ~~А~~ військо запорозьке молоде на схилі у
Січі, — оповідає посхалець. — Гудять днів-ден-
но коваки у лютому борі, обороняючи віри нашої і
народу наш.

І Гиміа також з ними. Не знає Софія, і гор-
да вона ним, і страшно їй за нього. Вона хотіла б
це дороге гохову затримати, сховати кудно, щоб
нехайалися їсь у пилі під ногами ворога ці ку-
чорі, які вона так любила і так ніжно цестива.
Та дарма, Гиміа не послушав би її, і вона навіть
цього не хотіла б. Не любила б Гиміа — баби.

А пера, як висотиться на небо великий віс і
Софію пролине пах степу, вона хотіла б оісти
на другого коня побіч, рвучкого, буйного, та пог-
натися степом разом з милим, щоб дивеніи конята
і рвалися кругом стрільня, у нишому, длаоу ре-
ді.

Амі жене пера звидіє — звидіє, очі милого
поглядають на неї так лобо, кінь колізе, колізе,
і дівчина заохоче, щоб шастра збудилася на воіа-
ді.

Чому ж не іада така длає, чому обієми млого
такі бохоті, а голоо його такіє злучий? Софія
хоче звільнитися від тих обіємів, од не може,
хоче руки віділіхнути когось. Але рука не підіє-
нається. Софія на склу підіймає повіки, будить-
ся. кі ж не чорні, чортівські тіні всталою дов-
руги зовкрявленими ногами? Софія розуміє:
це татарський напад. вона змивана цоловнянне.

А застра барвистою гусе шест тягнувся розла-
дени степом сумний похід. Словит незвичних бі-
лих піг рвалося на білих предорожних каменях, ко

зацвітали червоною квіткою крові. По змучених
 плечах і грудях розкидалося густих плащем во-
 лосся та покривало мармур грудей, на тлі і там
 висирала злід порваних сорочок. Могли отомле-
 ні нічною оргією, диниво дрімали в кухольних,
 оваридно та даяні очей. Чоло походу зближало-
 ся до Чорного Вору. Он стоїть він, сломієний, мо-
 гучий... але перший вістун його, холодний зітерекь,
 цікує змочені уста дівчат, вже чути його мову,
 нагідну, дурливу:

Та що це? Умент червоно задвіли дубезні ду-
 би, і достати молоді, звинні відірвався від них.
 Ось танцювали червоні контуці і чорники Ме-
 сугарини тулубами дивний танок. Як блисківки Бо-
 ного гніву, забивали, набли, як гадюки, закували
 вишкани. Чорні голови вишкловували на останню
 лайку і латіти обриво від брудних туловим, як
 ясні духи, мигтіли в куряві червоні контуці.
 Але Тиніи свої Софійці ковацьке шебілля одра-
 вляв.

І схилилася отомлена дівоче голова на широкі
 козацькі груди, а уста знайшли витучені уста.

Сонце коталося рясетом по небу, як побачило
 сонозний бір. Геді скочило на вершок старої яли-
 ці, а потім з гілки на гілку, як туди, що в долині,
 серед смал, пригужилося маленька дитина, що пах-
 да мавцем. Там, німаве, отако на шибиньки, баг-
 януло в віконце і бачить: дівчине вишкоче со-
 рочку.

На кадув Софійка фарб пинних своему милому, як
 не показувала йому свого дівочого серця. На колі-
 нях у неї чорніє вишкоче темрявою гірських борть
 і світить невиданні: квіттяк, ланороти кіба, та
 смаче вайчиками кіба і отирає отрунцями оже-
 нями. Шибинька Софійка і мімає з виткані своє ту-
 гу, своє мовлення.

Світляк влітає милого. На грудях, як влетюд
 дороги, заховама його заплюка. Він приїде на від-
 пустку до доврому році смгань і боротьби в пов-

стивських ринку. Софія ж не знала, маючи про нього, і серце восте за кожним разом. когось не бачила в Софіїна, вона теж не дарувала в них році. Неї заць іі, кур'ярку і ордину, но, як об'єднана, гірськими шляхами, несе вістка, лучить і розлучає людей, іде поміж об'єднаних і засідає - контомна, на-ломана. певна й скоро, як стріла, вилучена з гомого дуна.

Та ніні Софія, кимо своїх ідей, закурила. Со-на чула про: Софійовицькі збудження в Софіїні, про страдну приходовля в ірвіні, про спадену Іва-півку, про ватування героїв в обрину. Софія вде-Україні, воля ватованих і востова боротьба; го-ре тому, хто похився б у вільній та Софіяна знає, до іі не знацьбать, полонянкою вона не бу-де ніколи, ніколи. - неї з ригунок останній... окур-но Софіяна ходила аж на іорну іору до старої ба-буці, не кривотала просила, мими. а так засидь, ми того іншого зідля, до в зиді годині ригу, на наругу не дає. уважним дуом набрав Софіяна зва на зиді білий платочок та мробно розглядає рудава зідля, покручене, зів'яне:

- Зіжничко мій, зесідлячко мій, руда, та кон-ляве, та думаве, як жемик обібрський, - див ти по-ме не зашман, не жаведи, не зрадь, коли зрідде мій година!

І Софіяна пильно зав'язав платочок та довів на давне місце.

Оди дообита втікала куди, пішла, по ярах, долинах, ворчах похизала своїх дітей. і ось виле-зять тепер вони, зам'язані й неузгарні, таї тінові петки заморгують на горді гірського сілля. вже загавкали скоростріам та носіями чадісно зерно автомати. зашалали перті хати; загуляли на згарянах п'яні чорти. де облава.

В диня мітка, боронилася Софіяна: нігтими, ву-бант і воім овоім гуучким тілом, доред тин вісду-ватим, до пхавон до неї іє сказав своїх онніх губ, і досі чуті вона на пальцях нестєрпимий до-тик його викуленого ока і брудну вош, його во-росся. іує, як пають іі потовчене тіло й як роз-печеними вугликами на ньому лотуть криваві ран -

ни та не оборонилася. Буки її, окручені назад, гні-
тять грубіяні постороннік. Сілля, надія її, загубило-
ся деось у змагу.

Сноудня дні засадані машини їхали, вперть
ковні між'яним квіттем, цюлоннянками. Морвані до-
ти отядливо витухили струнки колони ніг та ра-
вом із ідкими блисками чорних очей свідчили, що
не йди добровільно в неволю діти гір. Потвори-
машини голосно сопіли та спотикалися на каме-
нях, які їм підсувала з ністи дорога. Вони звіль-
на вкочувалися ніс, де смереки пнулася аж ду-
дсь гон у небо, до гога, де буки вереділися гру-
бим покрученим корінням, яким закростіакам у
морчі ннегось ~~незнаного бога~~ незнаного бога, де вели-
ким віявими холодилися великомні ч пороті від
горячі і схвильовання. Ніс хизився злими очима
на потвори-машини; він чіпав їх за колеса карін-
ням, бив гілляками, підсував зрадливі ями. А не
дні заховав ім своє неслодіванку. Заховав між
колодами, пнями, гущавниками тих, що, як його сме-
рели, пнулася до бради, як його буки, вросли в
землю, як його папороті люблять і зміять жети -
дітей своїх любих.

У раз цього дня заслїзали авгомати. І знади
навколишні засадані машини. Ксидалося із них
вом"те квіття дічат.

По судженій-повстанець іжав до своєї Софія-
ни.

Неціловані борогусту дівчини знядали до-
рогі юта.

Про пимоту до неба...

І усе откнуті дахи міста були гарячі, як мшанські носняні роки. Нам'якші роздекають червоною опенер, як ведетеноські печі. Деось блукала мрія про далеке село із тінню в садах та лінійов річок...

Оцей високий дах із великов червоною дахом - це від будинку нігб /хавне кімельке гестапо/. Вікна весело поприбирани червоними квітками, киями блиють значимими мосьями, у двері входять і виходять постаті в орденях, гладкі, пахучі. Вікіють мила і привітні ніби.

Серед входом стоїть осянська віз, арикртий темнов цельтов. Кільке партійників чомусь не видно. Ні, з них прохоталася думись дакі, на двері, певно, від оєки. Коли б ти підійшов бликче, то шав би краме, чому вони тримаються осторонь; і вазе дле гідний солух. "Якнись трунів привезли знову", - думає воєкня.

Та ці видіки смердять так несамовито, що старенька бабуся, яка напроти, продає черевні, в іна овій стоян на плечі і понослася ген даді, хоч не була наїто вразливої алачі.

Гух водо будинку не вгавав ні на хвилі. Дези, аста, прозоки міннялися, як в кадейдоскопі. Ані не було такого ні одного, коб, проєвома туди, не натикав рукою носом і з острахом не доглянувся у веселі вікна, прикрашені червоними квітами.

Ось в. д. занцька біжить анидво, коб не обізнити-оя в обіжної перерви до праці. У думках її, як завжди тільки оне, но десь /вона не знає де/ бразом з іншими воєотанцями. Він казав колись: "Мамо, не побивайся так дуре. Я хоч би і зігнув де у поді незнамому, душев заллнуся з тобою, ти будеш чужа мене!" Одинак і "аминь оми" був колись! "Знову чнась дитина замучена, а, може, й моя!" - думає вона і мучиться такою острахо. Чому вона не може вж

ти на себе цього їхнього терпіння? Вона терпіла б
отрашно терпіла б, щоб лиш полегшити, допомогти власні
своїй дитині, їм усім вона хотіла б бути з ними,
~~вона хотіла б бути з ними~~, вона не боїться ніяких
вельовських тортур. Щадя цих дітей замучених не
боїться. В ній родиться ненависть свята, велика
і готовість до чину якогось. Але материнське сер-
це ом'якнеть нах ним трупом, над цим новим кер-
твом, як неугомонна чайка.

Із сімної вулички виходить із окрякоч під па-
хов об'явний проф. Соколенко. "Який содх, де й
нигб", - думає він. І в душу у нього закрадаєть-
ся сльозький страх. Це в його вчора питав началь-
ник віхлілу кадрів, чи він не зміняє часом своїх
переконань. А пізніше, на той же його точка у ни-
ніщньому концерті та в котрій домі він потім
затримається. Іто знає, чи німі вночі він повер-
неться до додому, чи ніе будуть його "оформлять"
на такого труда?

Із близької брами занесло "одежодом", і в
авто, що їдало, впадлося тіло ердеменосця. "Як
чуті тут негано, певно знаву який "бандарович",
і каїтан Куліков задумався на проблемю
"бандерівція". казало начальство багато разів,
що їх уна нема, а завжди доклавуться, що не тіль-
ки в, але й не дарують, і звідки іх тільки береть-
ся? І віносько, і знає, і мініція не справляються
з ними. Чому? "Не добр, не досить пильні, вихо-
дить, наші державні органи". "А, може, ні, - ві-
дівалося мось у думі, - може, все зацікаб, може,
бандерівці - це внос іх парсі і наші навіть, і,
може, колінь ця хвиля відносється і нас шдуться?
Та тут Кулікову тремтіння пішло поза шурд, і він
почав думати про... Близький курорт та овою
промову Діро "вельного" Сталіна на Никітському
саїдзвнн парткому.

Зв'язки верталася мала Дарія. Йшла повозі.
Нема чого спититися, обіду і там не буде. Відко-
нд батько у Б'явннці, є тільки спіданки і воче-
рн; на обід нема грошей, каже мама. Вона нікі
знаву вод ніч плакала, коли в Дарія шантажа,
чого, відповіла, що іх батько "зігнне в кривина-
лі, як той цес". І Дарія шантажа собі арзау се-

анкого зігнилого собаку, якого бачила на дереві,
коди "ніккі штінали". Дарка також увесь ранок й
впадала, бо її батько вігнано, "як той пес". О, тут
зарав буде його "аркнівал" - дарка добре знає,
де він; щодня має туди до ідеї, як дуже уважно,
бо тут найбільше вт. галтом ударив дарку ст-рач-
ний сонух. Дитині зразу пригадався собака, й потім
батько. Страва реануна ого була, зате серце та
впливом потоком оліа. Не, певне, вігнив уже її й
батько в криміналі, "як той пес".

— Моя сукня пошита так, як на я бачила в Буди-
нстві, мовк найкращі; я ж живу у старій малярні,
лошкку якої, ажриноу театру, нікі, ну, анале, як те
наші, а її гардеробу я маю захищати старусі? -
неботали жалювані усточка Чатака своєї недруї.
Ії голівка, овідом гарної заіоні, померталися
все краним боном, а неротенька суконка помазувала
можливо найбільше ніжок у презерні данчілках.

— Ох, як же тут омердять "ізмєнніками", -
окривлялося малі губки, і рука з кривавими, млен-
ними нігтями всунулася до "сумки", щоб вилучити
хусточкою напудрованого носика.

Пітачка зникає перейшла на другу сторону ву-
лиці, щоб утекти від запаху "ізмєнників".

Вулиця спуотіла на хвилю. Спека доягла зе-
ніту. Десь стумотіли пісьмєві машини і дьбонки
дзьвінки трамваїв.

Бабуся з черезняма подрінула над шалтвни
виперевини річками до спіліни обочани та лентали
"оченані" за дулі померлих, тих там, яких сонух
заносивсь до неї. Два старожі зміткан вулиць при
будинку нігб, до завжди мєа дуть чисте.

Нагло очі бабуші розкрилися широко, а уста її
так і хвилюлися відкритими в неспівній "оченану";
цельта на волі печна дьхатися, похолоючи кмару
кровомазних мут.

Стєра, бо бублялаво боно, кєгко одустєв мігду
і збдіа, як труч.

Дєхьта відкривлєт ніжє рєдє, і кривєдє мєдє
знід неї оїєдє повєдї на волї:

— Я живу, хочу води криливо, малярську, малярську...
Але нічого не оживу... Нічого!

назолеріне елімінує для еліні вартісних. Він
не надумуєтись, приєднано до воєн і гражиув при-
вден по гоніві віди, де було колись воєнос, а те-
пер червоно еліні гоні і коє.

Він окремо закрито писав. З
Фізичний дух в сінях, жакерозметія пегі, від-
вітервано, і за ягтя хржили віс руки вміоня
та вкотиє в подвір'я жгт.

[Faint, mostly illegible text with scattered handwritten marks and symbols.]

зенах. Странна виста околиця Грішу. Він кинувся на
 втілюючи себе асесором і, дошавши її за оборогом,
 пробував зловити змія та кинути в оці. Коли замо-
 тався, а Гріш вроні: "хитакі, а тебе вичу куль-
 турі банідрової". Та в цей мент грянув сухий отріп
 і нахабна дравина беззависно опустидала долозу.
 Не було чутя релігійни заркавілого змія, але
 вистріп уже не обізвався.

передиваному на смерть Гріші вдалося, бо
 він уже нивр. Його вичу мавало болово похміляя.
 Він не задушив, як черва бліс хайкума червона
 асесорська спіланиа, а на вай потупотік босі ноги,
 на уисоки іржавого кріса, а потім оів на педвір"
 в огаріах онов ранену вчу. Сильою зашави йому в
 очок, а уста введно монотіні: "зот культура".

наславики був поверот мокрого Гріші крізь се-
 до. на воле виллов уноваруміаки у бурячки поля і
 обидив "мнотних тьоток", но осмалі буряки, вості і
 яні у Гріш околиці вості новор дивер-ва і дивер-ва чон-
 вадівіа? Лука пестерно бохат, а дек його гуска
 і сметана і все? І потягло Грішу між "мнотних
 тьоток".

- Гей, хахлуєкі, відоста работать да ідіть сла-
 сать обривати нивд, восторво затеда нагубіть бан-
 деровська девушка, тахо ручкує болше тараво по-
 рахувать да сметанні, молочни дать політь.

Гришні все дивно мяхи на оці болшевица, во
 шов мекер. Таки він говоріе, вони цильно його ро-
 глядали.

- Ой, куми в кої соводедвіі - скривки да сарва
 одна. - Та в то тої, до на обляві мов коєвлю на-
 паст, вав.

- А мені здається, - крізь затиснені зуби про-
 монотіа друга, - во його отарого вілав.

- А, нуго, поглянує кому за те красноу - скрив-
 нула трети, і, на надкувчесь, в'їзала кому са-
 нов локія оці.

Густо позеленіли удари сай, аж зашуміла змор-
щана сажина і похилили в голуб хустки, як
жовті джуги.

"Важко курна" смерть була сармате нана - 191-
лі.

М

К

Н

В

рота, обернувся та й даки опля. Та коли знову дось
 зміх мене сімо - сими та не й тручає. Ідью дум-
 маю, чортів син, часного партизана з оборота виді-
 лав, та й відмовою. Аглядав, ба, та бачу, кот обо-
 ріг дев'яту оботунико кось чотка - боляевник,
 думав, та не "фінку". Коли чув, "воно ршикає. Ну,
 ко ви думате? - тут отр. Тут певів очима по
 слухачам, а коли побачив, не нічого ине думав",
 кічка: - Диків кіле стадо ходять докирди мене,
 а я серед них, не й один за оіном вклятає. Тоді
 я засідав скраз, уважав, да знову рило піх мене
 тидь, а я на нього пшени - гульк, не й за вітину
 тринься.

- Та **дик, дик**, отуи, ко бронеє, не ти вітени від
 свого коука криєь оок найвом, - сміться отріць-
 ці.

31 - Як вітени з коука шівоє, то не оповідав дж
 ні, - обурився образений дотун, владив руки в ки-
 леки та законивши г, би.

- Оповідай, оповідай, хай буде, **3** не й сіпанть
 за поле, за шкелені отрільці.

- Тільки уь чай, коб дик в слова не переімени
 ює, - докядує котрийсь, але, агренкевий поглядом
 дотуна, шмеєвав.

- Т я, - продохнув дотун, - в'їхав так поміже
 стадо, "фінку" з плечей... - і вде **дотунові** опо-
 відання иднино та легко, а отрільці **дотуна** восту
 його фантазіі й ось уде, як хіти **дотуна** мода-
 нина, смівають у думці нахучу дивоєво печоєво.

Від осонов заостенілий, вернувшись з розвід-
 ки, спочинає молоденький чотувий швір. У нього **д**
 сімнадцять років, та життя не наділо всі дитини.
 Брак двох пальців - на лівинці, одна хеєво непово-
 ротна нога свідчить про не. Матьєво його, свяненні
 обавав йому з приходом боляевницької навали: "
 "доки я ніг, воеєвав тебе у школу й годував, а
 тепер я піду, напевно, в Сибір, а ти молодий, тебе
 люда, може в Україні послужав. Муєва бути син і да-
 вати собі раду. Іди, будь хочеш". І теперішній чот.
 швір найкловон "хе хотів", в тда. Але був два рази
 раковий, раз покличений, понавни кними в руки **г**
 гога, **дорізував** **пожиком** **ві** **у** **того** **у** **намі** **на** **шій**

у нього ганючий прап, раз горів у сараєній жет;
 зблизька бачив нашілля, смерть. В молодій душі
 його, побіч ідеї, вже і поланку і гірчі шобаря
 зоря; сканічена герніним та ворстою шмагом
 його мелодіють. Від мильох тизнів кейно зрива-
 чення він чоточим: муз і дитина рішоточно. Та
 інші тонах його являла криве ганбеку тавиненя.
 Там, у грудній кишці, відмодана залована фото-
 графія. Літня хвітка зацвіла на морозі, зветься
 перта любов.

І хот, мвір, засунувши руки в рукави, гріється
 тов дивов'я,

З розвідки явраз вернувся рой. Гроза зі своїм
 рози. От стоїть він, підкомандний, і командир кур.
 Рись, та дивляться в вічі один одному. Обидві
 пари очей сірі, спокійні. Обидві дивляться спокій-
 но-вірне, а другі спокійно-різучі.

- Так кааєте, що цей яр замкнений, - повторює
 на ройовни, замурено якби, курінний.

- Нічого, так, знищить, будемо мати біл, - на
 хвиляю дохав байдуно.

- Так з, друже курінний, будемо мати біл, - як
 відгомін, промовив ройовий Гроза.

І знову диньков кур. Рись він. Він ніколи не
 втомаєний, ні сплячий, ні пригноблений, ні радіс-
 ний. Закаді такий самий: випрямлений і спокійний,
 червз грізний. Своїми сірими очима дивиться про-
 никливо на чоловіка, а куднось у саме нутро
 його; ~~як~~ зверниками, просвердлює душі. Але як
 біл має бути, курінний веселіє дема і омикається.
 Знають хлопці; чим біл шпювідається тлечий,
 тям веселіший, лакавіший курінний.

А ось іде він поміж хлопців, по зривається на
 його вк, як наелектризовані, ласкавий, усміхне-
 ний, тут і там кидає то шартіаліве, то кришке,
 воляцьке олівце, якби не було хуртовани, голоду,
 блокади, вкмогя. Хлопці чувть не перед приказом:
 буде біл. І вмирає в душі явраз квола, амучена і
 голодна істота, а родитьсся чалоде тиграма.

21
22
23

24

25

26
27

Лета 1947 року в Києві в видавництві "Літературна думка" вийшла в світ книга "Літературна думка" № 1-2

Досвіта ввесь курінь уже окопаний на ~~ночі~~ ^{станівши} ~~ночі~~ ^{станівши} стр. Дампх, заощаючи, кінчав не чинити на свого скоростріла та денту наслується бород онігу.

Онона до окопа, ~~у дошки~~ ^{становивши} ~~у дошки~~ ^{становивши} порекидаються шпоти, балери тихі виступи, останні вказівки, пошла дуна, як соніа на рамені в обиві-ника, аринуть, випружена, щоб на найменшій знак хило піднятися.

Вже три години наліз, лютій біл. вже сім разів большевицька потвора простягала невичоденні ра-мена, щоб захопити цей гордий горбок, але кожний раз доверталася шила, смучена й окривавлена, за-ливалася кимур гріаких тіл. Горбок гудів вибуха-ми, падакотів воґнями та, виритий шанком івмів, не адавався, за восьмим разом полк. Тарасіа зі свого командирського місця почув нечуване - горбок заплівав:

- Ну, що ж, як смерти прийдеться... поніо ніо.

- Чи у вічі сміємося смерті, - відповів віх-голін.

- А випрати прийдеться як раз, - докінчував поважно стр. Дампх, закладаючи нову денту до сво-го скоростріла.

Ціліні неслися сальні повстанських автоматів, ажко окригетілі кулемети, гримітала гранатомети. І хоч земля кругом прибиралася безустанку, ніби китинями баряцетих нер, вибухами, а горбок почор-ніє, як ворана вешкою ниво, і кулі крутилася, як пральовиті бджоли, неощи смерть і тут і там, і тут і там, - нечужи цього повстанці. Виринне око прицілювалося та охиджувало за цілає, дента ви-лася за дентом та тут не перемінювалося у гріз-ного мессаря, до косяв, косяв. Грудях щось опіва-ло і хотіло вирватися, омавати, ко то за Україну, за змукання, за голел, за смерть, та влякодалеси лічені широкі, могутньо.

- Іди соня, ударив, сахіла - ошавить стрілі-ці, і вже на лезути, доня, і рожи, шори, нуки, ли

сотня один, єдина, дорога, єдина. Очі в секунді з гордістю зауважать друга, товариша боювого у війську, у затисненому бою, вірного, близького:

— ~~який~~ ~~товариш~~ ~~бою~~ ~~товариш~~, — неохочо з переконанням, гордо та відкрито закінчується про святого друга ко-видирач.

— Ну, і во, як буде вигаяти, — підходив чот. Вір, високий, затятий.

І переливається пісня золотим гомоном, хоч не один голод, який зачмає її, не докінчав.

Уже сонце закривавило заходом небо, а біл тривав хаді. І ввечорі курінь поведе протин наступ, ноє прорватися в ворожого оточення.

Та який на небі освітілася пера зірка, і в недалекого гостиння почувся словічий грукіт таків: ворогові йшла пілмога. Прорватною гроба було негаяно.

Куріний пера обкинув оком поле бою. Трупи, як Порожидане, велетрібле ляхміття, повнаєни, чокнуті зброя, глибокі, як ранж, ями, виверти "І в паві ранені", — зауважує куріний. "Стягнення іх припіанить та утруднить нає відхід", — докучує він думку, даючи рівночасно знан: ч наступ!

С митадя підбігши марше до чот. Мора, який знову мимі раненій, снову "неховать" — як він може — звиняв мора, але не й мисит.

— ~~який~~ ~~товариш~~ ~~бою~~ ~~товариш~~, — легко торгмать його, як який хрієв.

Морозом, бондоно, до його буають. Він ледви вспів пеработети біав і понесткою туди, куки туди до його сарне. Ситувція для нього, чотерого, ясна: не можна таким трупом, як він, обтяжувати відотуду товаришів.

— Ідіть, ~~товариш~~ ~~бою~~ ~~товариш~~, нам опішно... мєл гримату...

Санітаря отороціли, як не ім задилати чотерого, один наблявков, щоб несподу підняти його, та руки раненого сятнува до пістоли, а уста про-звотіди в мушкеті.

- Не валяйся, бо воно!

Санітар ^{Лешам} приступили до інших, що ~~отам~~ ризом з верон. Та вогни, із поглядом збик шара, ледь одне, ~~отам~~: "Не валяйся! Ідіть звідмо, Ідіть!"
- Я валявся.

Стрілянина віддавалася і віддавалася. На вечірньому небі запалався, як квіти у ніч Іванову, барвноті ракети, дощ кривавилася заграва і розривалася вранати. Ігони з високого неба сіяли ресетом віркатий, шиг, а ніч тмала з нього біленьке, чисте, шпнтальне радмо.

Лих досить ранених или ним укривалася...

Лешам тихо. Не говорив. Рівь заснені від болю уста викидав часом тихий збик, часом не тихий як сь ім'я. Але ани, які ~~отам~~ моргани махивали смерть перед примерзалими вже очика!

Здалеку занесо розівсьном кайков і чути було окряпіння чобіт.

- Руки, булі ~~отам~~ гетові, - проведлося змил кризавої кидки, де хилав чот. вір.

Досить шар рук зазоленадо номів шигом.

Больневники були ближче і ближче. ~~отам~~ Постаті нахлядали на кожних тілом, обвічу ~~отам~~ ліхтарі наші обличчя та зивиданні розглядати докладно. Міла група зближалася до дальніх постановьких ~~отам~~ "Ранених бандаровцев давати як можно больше, будем одулат" - добре йому казати, - перекривався явильо голою, - а воли я тобі ~~отам~~ утьося ранени "бандьора" від Виса! Він підніс овою ліхтарку в очі шворові...

В цей мент заричав, як потвора стогорла, гриний вибух...

Старша смерть, померли, не розбіраючи, ранених *х х х*
і здорових, сіла на край ями та до банку гоотрила
носу на нові походи.

3

4

001

433

191

рудице

3

5

R

60

гроз обійняв вибор у кварталі. Мінчас зотеклим покривом "бурило" - куртка йде в гору.

Міна все витруненим - Боже мій, яка хурто ^{духу} вина! - кризь вітер падуць озна перного, та ^{другого} адушені, як мертво народжені не свята. Стрілець намагається крає сатуантня у шоклу лене-ли, але вітер периває йому, і в руц та б'є його пошам, як розкочений когут.

- Боже, до нині доб'ємося на пункт, мушмо! - Іди як іде, не хвилюй кидас другий ^{перного}.

Та дорога перного все мінчається. А лии до-сять кроків йому зосталося. Над бодота блиснув вибух, поотать перного на дивно піднягнула, але ^{впрод} лигла тілю.

Другий обтирає кров з покаліченого обличчя, нагнувся над перним.

- Міна, - зепнув і, за шориком на чолі, роз-глядав куду нутрців, бо недавно бува йому дру-гом і приятелем.

А бува якась супарочка між другим і третім. стрільцем. Видно було, як обидва намагаються йти перним. А потім другий передав третьому якісь пацери та ~~пацери~~ ^{пацери} таке понереху. Він пересту-пив мертвого товариша та подався із отечки тро-хи вбік.

Йому судилося на двіста років... як ніч за-падала, витягнув третій ністолю та добив друго-го, якому міна відорвала обидві ноги та вигрпа-ла бік.

Тут третій довгу хвилину думав і думав, див-лячись у небо та обтирає брудним рукавом нось якби оньозу, а потім, хітнувшись руком до паперів, захований у другій кишені, звільня, на огляда-чесь біхьне, янов дазі.

А потім було, він не знає.

Тепер яєнить на чомусь мокрому і онязькому у мілловитій темряві, і дуже йому шкодо. Чує нестер-пний біль у правому рамені, а в клуб якби агри-ом яній собака, а устах гіркий неемак. Стрілець з трудом відириває, якби зміцнені, повіки і хоче діткнути дозівки під собою. Але чує в рамені мн-на на біхьний біль. "Все немає руки", - вирінає

МАТЮХІН

Йому в овідомості. Він чує, як щось дупкає, підсувається йому в горло і вортає цинковим руком за горлянку. Він хоче кричати з жаду... АУ який гуг? І ноги, певно, не має. Він уже не знає, але не спріджує. Чого? На думку приходить ністоля, але й лівици, по забавлена пазьців, вже не буде отріляти, нівоки. Почуття страшноі безонки родитья у нього в душі - страшише від болю, ран, хоходу пітьми. Бути неходим, душити, озброєним ~~бути~~ і отатися в одній хвкці обіломов свого горя купом закривавленого м'яса, кинутая на заставу ворога, муки, голодової смерті, бути готовим на ворога, муки, голодової смерті, бути готовим на бія з око в око, аброї проти аброї, або хоч мука проти мука - а дамагня точети зробили на голодній дужині - це не пох ладського терніння, перек який найбільша ладська відвага мада і іржуча. І отрілець мав би хіба від цієї найбільшої овозі рани - безонки. Та тільки груди його заходили в якісь сухім опшмі, но плачем мав би бути, якби цей хлопець не був мучником і повстанцем. Слава тих, ані тіло дрібно дредало на холоді.

Коси на віка у головах, як гудка ропуца, та не зводила зі отрільця своїх хоходних, жаб'ячих очей. Не вступилася.

Потім, здається був ранок. По довгих обілівіх негодах вперед вставало щине, холадне сонце. Врем не вчора було, як обмовкі мури, мннн пробували суцнтьов, а всі болота, м'яккі вонрижиса тонком, теклітвом, вьбрад, шов льоху. Стрілець приглядаяся до обривливих, червоних ран, в яких тонким отрумоткою витікала дров та вижжалося у два замерзлі червоні озерки. Ного тіло омавало від холаду по твдіт, заостенідій землі, як тіло замкеного корощяне воно омавало від вьретья льоху, но поарним шніч подерту мннень.

- А певно, збожеводів, - ~~мислять~~ отрілець в жахем, за годину з тугю мдав тої хвилинн.

- Тенна, хрібку тенна, - благоло зумічене тіхо. Стрілець вже не раз, хоч наоалу, розглядаяся мргон. Та волини сіма, но вцій пустинні ногла бутн

Виділяється зображення людини, що сидить на землі, з рукою до обличчя. Під ним напис: "Виділяється зображення людини, що сидить на землі, з рукою до обличчя."

Йому здався ~~дуже~~ ^{дуже} ~~була~~ так далеко. Ще кілька разів, ~~в~~ ^в опираючись на ~~обидві~~ ^{обидві} лівки, пробував він пов-
стати та ~~мав~~ ^{мав} ~~поглядіти~~.

Всезвучивала зперта мандрівка. Нова і ~~мнів~~ ^{мнів} нова, ~~мнів~~ і знову нова. А коли ввечері проостір двісті метрів був ~~побороний~~ ^{побороний}, ~~непретемний~~ ^{непретемний}, він як дався і ~~поворнув~~ ^{поворнув} дось незрозуміло до рая.

Потім до ~~мани~~ ^{мани} ~~объявляла~~ ^{объявляла} б йому ці ~~отрашні~~ ^{отрашні} ~~стрішки~~ ^{стрішки} ~~в~~ ^в ~~яса~~ ^{яса} ~~чистий~~ ^{чистий} ~~яким~~ ^{яким} ~~платочком~~ ^{платочком} і ~~похожила~~ ^{похожила} б у ~~лішко~~ ^{лішко}. Він ~~повня~~ ^{повня} ~~би~~ ^{би} її ~~руку~~ ^{руку} ~~тв~~ ^{тв} ~~своє~~ ^{своє} ~~обличчя~~ ^{обличчя}, а ~~цей~~ ^{цей} ~~руки~~ ^{руки} ~~йшло~~ ^{йшло} б ~~тешо~~ ^{тешо} і ~~до~~ ^{до} ~~нось~~ ^{нось} ~~ніжна~~ ^{ніжна}, ~~невловимо~~ ^{невловимо}. Вона ~~говорила~~ ^{говорила} б ~~тихо~~ ^{тихо}, ~~кагічно~~ ^{кагічно}, і ~~називала~~ ^{називала} б його по ~~імені~~ ^{імені}. Він ~~пригадав~~ ^{пригадав} собі ~~звук~~ ^{звук} ~~свого~~ ^{свого} ~~імені~~ ^{імені}, ~~як~~ ^{як} ~~закрили~~ ^{закрили} ~~лізнімі~~ ^{лізнімі} ~~поевда~~ ^{поевда}. Він, ~~може~~ ^{може}, ~~це~~ ^{це} ~~квіз~~ ^{квіз} ~~би...~~ ^{би...}

Увечері ~~було~~ ^{було} ~~чуття~~ ^{чуття} ~~вигля~~ ^{вигля} ~~повки~~ ^{повки}. "А ~~до~~ ^{до}, ~~як~~ ^{як} ~~він~~ ^{він} ~~прийде~~ ^{прийде} ~~до~~ ^{до} ~~мене~~ ^{мене}" - ~~одна~~ ^{одна} ~~з~~ ^з ~~ма~~ ^{ма} ~~страх~~ ^{страх} ~~пробіг~~ ^{пробіг} ~~плечами~~ ^{плечами} ~~безоборонного~~ ^{безоборонного}.

Потім ~~був~~ ^{був} ~~знову~~ ^{знову} ~~день~~ ^{день}. Та в ~~цей~~ ^{цей} ~~день~~ ^{день} ~~спохудня~~ ^{спохудня}, ~~зварився~~ ^{зварився} в ~~хаті~~ ^{хаті} ~~обід~~ ^{обід}, ~~прийшла~~ ^{прийшла} ~~до~~ ^{до} ~~отрільця~~ ^{отрільця} ~~мама~~ ^{мама}. Та ~~на~~ ^{на} ~~засонька~~ ^{засонька}, ~~у~~ ^у ~~сміхнена~~ ^{сміхнена}. ~~Звільня~~ ^{звільня} ~~з~~ ^з ~~мозга~~ ^{мозга} ~~отої~~ ^{отої} ~~осоні~~ ^{осоні} ~~та~~ ^{та} ~~оіла~~ ^{оіла} ~~коло~~ ^{коло} ~~нього~~ ^{нього}. Нічого ~~не~~ ^{не} ~~говорили~~ ^{говорили}, ~~якби~~ ^{якби} ~~знала~~ ^{знала} ~~що~~ ^{що} ~~воє...~~ ^{воє...} ~~оіла~~ ^{оіла} ~~коло~~ ^{коло} ~~нього~~ ^{нього} ~~та~~ ^{та} ~~заяда~~ ^{заяда} ~~його~~ ^{його} ~~голову~~ ^{голову} ~~на~~ ^{на} ~~ової~~ ^{ової} ~~коліна~~ ^{коліна} і ~~опів~~ ^{опів} ~~ля~~ ^{ля} ~~Йому~~ ^{Йому}:

X
- М, ~~спн~~ ^{спн}, ~~дитя~~ ^{дитя}, ~~коли~~ ^{коли} ~~яу~~ ^{яу} ~~тя~~ ^{тя},
як ~~не~~ ^{не} ~~засноє~~ ^{засноє}, ~~зали~~ ^{зали} ~~ну~~ ^{ну} ~~тя~~ ^{тя},
як ~~засноє~~ ^{засноє}, ~~зали~~ ^{зали} ~~ну~~ ^{ну} ~~тя~~ ^{тя},
похожу ~~тя~~ ^{тя} ~~під~~ ^{під} ~~червани~~ ^{червани},
Самі ~~під~~ ^{під} ~~у~~ ^у ~~з~~ ^з ~~козакими~~ ^{козакими},
Самі ~~ві~~ ^{ві} ~~зу~~ ^{зу} ~~в~~ ^в ~~козакими~~ ^{козакими}.
Будуть ~~ві~~ ^{ві} ~~три~~ ^{три} ~~пові~~ ^{пові} ~~вати~~ ^{вати},
Будуть ~~тебе~~ ^{тебе} ~~козисати~~ ^{козисати},
Будуть ~~тебе~~ ^{тебе} ~~козисати~~ ^{козисати}...

- Але ~~ти~~ ^{ти} ~~не~~ ^{не} ~~підєс~~ ^{підєс} ~~з~~ ^з ~~козакими~~ ^{козакими}? - ~~пит~~ ^{пит} ~~вся~~ ^{вся} ~~стрі-~~ ^{стрі-} ~~лець~~ ^{лець}, ~~як~~ ^{як} ~~козисє~~ ^{козисє}. - ~~А~~ ^А ~~не~~ ^{не} ~~хочу~~ ^{хочу}, ~~щоб~~ ^{щоб} ~~мене~~ ^{мене} ~~козисали~~ ^{козисали} ~~ві~~ ^{ві} ~~три~~ ^{три}.

А ~~мнів~~ ^{мнів} ~~для~~ ^{для} ~~у~~ ^у ~~сміхнаєся~~ ^{сміхнаєся}. Але ~~потім~~ ^{потім} ~~мама~~ ^{мама} і ~~козис-~~ ^{козис-} ~~ге~~ ^{ге} ~~ранк~~ ^{ранк}; ~~стрілець~~ ^{стрілець} ~~шону~~ ^{шону} ~~будився~~ ^{будився} ~~сам~~ ^{сам}. І ~~так~~ ^{так} ~~Йому~~ ^{Йому} ~~було~~ ^{було} ~~якє~~ ^{якє}. ~~дав~~ ^{дав} ~~вечора~~ ^{вечора}. ~~вечером~~ ^{вечером} ~~знав~~ ^{знав}: ~~прийде~~ ^{прийде} ~~мама~~ ^{мама}, і, ~~може~~ ^{може}, ~~він~~ ^{він} ~~никі~~ ^{никі} ~~в~~ ^в ~~атримав~~ ^{атримав} її.

X
Та ~~рає~~ ^{рає}, ~~занісєть~~ ^{занісєть} ~~мама~~ ^{мама}, ~~прийшов~~ ^{прийшов} ~~оірий~~ ^{оірий} ~~вовк~~ ^{вовк}. Стрілець ~~наперед~~ ^{наперед} ~~побачив~~ ^{побачив} в ~~кулах~~ ^{кулах} ~~два~~ ^{два} ~~прегарні~~ ^{прегарні} ~~святюїване~~ ^{святюїване} ~~оєкє~~ ^{оєкє} ~~твєні~~ ^{твєні} ~~в~~ ^в ~~нозїм~~ ^{нозїм} ~~ніби~~ ^{ніби} ~~лізмантє~~ ^{лізмантє} ~~то~~ ^{то} ~~показуєся~~ ^{показуєся} ~~си~~ ^{си} ~~що~~ ^{що} ~~члєпєсє~~ ^{члєпєсє} ~~крєває~~ ^{крєває}. ~~зелєно~~ ^{зелєно}, ~~ємєло~~ ^{ємєло}, ~~цїбрішєвоє~~ ^{цїбрішєвоє}, ~~єрєбє~~ ^{єрєбє}, ~~єрєлєстєнє~~ ^{єрєлєстєнє}, ~~якє~~ ^{якє} ~~стрілець~~ ^{стрілець} ~~має~~ ^{має} ~~такє~~ ^{такє} ~~дїлєчєнє~~ ^{дїлєчєнє}.

дарував би, най би носила на своїх тонких, дьорих пальцях. Отім стрілець побачив, що то не діаманти, а повкові очі. І ось дивляком вони одні на в одного, німічній ладина і дивля, звір.. як тряс стрілець як хуртовина бідним сонним листком. З однім женті він чув такий віддих звіряти та його м'яке хутро на своїм обличчю. Та воєк погорд в тий останком ладина, зіхнішов.

Стрілець бачить у місячному сяблі надуті чорні пухляки, як подуани, свої ранк та думка в полегав. "Мале, я вже нині виру. І мамі оогодні не було.. е, певне, не мамі призо штъ, я дна там блуду в гарячці", - думка він дклі. Гани якось не болять. Стрілець роздумує, чому він не збожеволів донни. "Мале, збожеволів, - міркує, - хто його знає?" І розбрав до ранку на/ різних можливих прикладах на проблему. При тій з'їв би пошебуть.

На другий день "мама" прийшла зараз з ранку. Така ясна, в білій озвощай сукні, холода і гарна. Мале, як прийшла скоріше, бо буде його, мале, нині женті. Але оті лець не хоче жентішою, хіба як добре висидить. Він поклав голову на її коліна, такий сонний, сонний. Було йому м'яко і добре.. сонів.

Мале опінді ліниве сонце пробувало вглядаєти на хвало за чорних хмар у подібку листку, освітало зупку пухляки та робачилих ран. Відкриті очі дивляком прямо в обличчя сонів, але на мумуруєтишо уше повед його гідності. Ливірені зуби опіндішо з комедії, но зветься "женті".

Недалеко прохажувавоя врук та заглядав із чутишою цікавістю в ці очі та уста, немов би він одні розумів цей погляд, най ушій.

Сонце охвалоєся чм-окоєє.

Мале вчїсувала мови у зєдн. ^{сєднє} Мале. Мале пухляки нахило іі голову сонів. Мале уше багито ранів був струнним пшаном, череватим буратєм та мїчнї м

старцем. Назовилося звичайним санітаром аніма, та й воєна відгуляла своїм кмість; він літо доживав до своєї востанньої бою, коли старцем помік зацвілі дівочі і незабудьки у похмурій пустині квітло сім'я, втілюючи ~~Андрю~~, але оборонні війни. Вони носили якось не нахто велику, але, певно, важку скриньку. Здавалося б, що чотири наші стукіт погоні.

- Глянь, - нагло сказав молодий, вдрігавшись. Старий побачив на парі кроків перед ними кістяк у ланітті, що лежав поперек стежки.

- Глянь, - прошептував старий, показуючи на другого такого кістяка, трохи дальше, під кінцем горішнього сіна.

Стукіт погоні підближався. Старий не зміг ніяк що зарити скриньку в сіно, під голову трупа та потягнути молодшого за собою, у близькі корчі.

На стежку гальоном втіхав перший італій із пірком на чолі. Далі було видно їх ще більше. Ім нагло мінь полого затанцював на місці та почав податися крапати та дріпати. Італей зауважив поперек корогн кістяк, а далі під кінцем сіна, другий, а там, а бачу, весь ясків третій.

- Мінована мене, - проголосив він, пофармався, оді-переві.

- Завертайтеся, - впаде до хвиляці коротка команда.

За хвилю хлопці вкопнулися в кущів.

- Добрі душі, урятували нас навіть по смерті, - сказав перший.

- Та до там нас, от то там валилисе, - зинув другий, показавши в наярні скриньки, під головою у моря.

- Як одну ідею, - весілісно почав молодий, звертаючи очі то на товариша, то на трупа..

- Ну?

- А що, якщо ми ступт примістяться? Вони нам допоможуть. Сказав, провіди'ях казав про безпачне місце?

Вже пірком ~~урали~~ підпільна друкарка. Засодисе, бронура, латочка, як могожик, боються по драм, три-

манять за руку народ у вигаминні, купать у крижівій купелі його серце, зкладають і в неспівомі нерозумі руки святаї ноч. Підносять голову слабі, героїни стають силляі. Іде слово Правди у світ брехні, підносять голову замучені: робітників, козаків, босів.

Вражить ворог через словом. Він, як собака, трошить слід до тавинної друк рні. Та там, на мінобаному полі, тільки барезуть іі три друзі, кожен кожен особної нощі.

І в самому віоді розмістяться "намив оми". Як кожен кожен, слушає тихенького, притяжного отулого машини.

Смерть іх кожен забрав, та організація не дає се свого звільнення.

І ось вони всі три заї на службі, в а в х і в і р н і.

Горобчик на' омігу.

До стояв непорушно, заперши відлук. Не ворухавсь волос гідка, не зелестів лодийи сухий днесто-чок, лих від-часу-до-часу грудям омігу падала, не знати чому; і розивався, задиравчи довгий снід. Соснілені спорехи цинилися немов у морознечу. Навіть повітря мудилось встало, залязавчи місце певидлому опирюві, бо вдерто дував теплий, м'який грудей, роз-драв на них вбрання і, притнокавчи льодові вуби, тілівся і самивон нивн, аж доки не винив воїві гарячої крові і не начинив їх цілним льотом; тоді зализав їх і гнався далі. Мадонькі сосонки ледви оміли витягти ової носини від білих, теплих, омі-гових кокулів, бо дуже боявсь опиря. Дох наив і горбам котивон цинивидний місяць, по свідарчюнь хогонькими, притчними оєршавками; він виабрував і тут і там між омігом і смарагди, діаманти і рубі-ни на марнавалові намнота для овоїх вубок; і на ціх і на тіх подячні затримувався на любовні зу-стрічі на білх, пухотих, безкровних гусав. То зна, мове, він був тих білим опиром, бо цілви гарячу кров і ливував, коли всі животини трядонся із хо-лоду і зо струху перед білом смертє.

Ось присів він у закутку над чимось малим, дри-кучим, бо хинило безраднє в мудилося. А підійшов, на омігу на омігу лочало и деньке видпрямлене тільки із про-отяги нивн сосонки ніжками, із скученими на грудях ручками, бо оховався, зумавчи західату, певно, у во-лину баранкову пазку. Губи, одривлені в підпору, не могли вєє лхавати; лих на віях блєвала не великою перлою заморала остання оласєд. Місяць овітєв на-хавно в не лєчє, дуже вловонєкє...

Десь упав на гілки малий горобчик і ледки
птішки, з простягненими ладнями та підарити
дзьобиком на сілому снігу.

Криків сніг, і чути було далеко ходу. Весня-
ся приталені зиг, як і голоси бадляри розмови.
Вся повотанні до землі. Завідає порохами
передом; безмачно. Тут десь і розтаборяться. Шере-
ві стріляні розгортають гілля корців і воступа-
ють на стезинку. Они переступають якийсь нове-
ликий з обмет та проходять. А ними вникають
інші.

- Гей, чом'єто там! Тут мось є, - молоді пов-
станці нахивняються над чорним вкунучком, но ле-
жать на іній дорозі.

- Замерзла дитина! - і голови сіпляються
опівчутливо, а руки беруться за рятуючі;

- Розотеліть малютку! Тут, тут... Тут буде
надиране.

- Вік має хочсіа твердий... Нічого в нього
не буде. Яка сідна дитина!

- Гей, опірту їго так має?
Далеку гудить бас рой, Грозні. Він нині говір-
кий як живуться стріляні, споглядає на його
взличчану, вусату постать, із плечима, як дворі, та
руками, як дві доні. Роговий сам обігнє чо-
му він нікі зовь сніг обімає ок.

- А кому треба ного опірту? Як добра о азія,
то й я не від того, - кинь віг врозло.

- Дитину януь замерзлу шайками, а - підмаю-
ють із порелу.

Грозні огукнуло серце; цього він не любить.
Він не так має дитину, штини в. Оля думе.

Грозні зрозуміли рами розовує стріляні від-
кручує шайки полюєзі палки та приклинає ко-
ло дитини. Та дорває вкотився місяць і повним
світлом заляє шайки.

Роговий вкочує якийсь непотрібно шайку в
сніг. Він чув, як у нього в грудях кось вірвалося,
раз на шайках. То був ного сніг. Роговий пізнав

добре не чекати в дугах, як ~~і~~ нього самого, пої підертти трішки носки, ці ручки, а навіть старе вивязане вбрання, яке було коло нього. Йому не "на світі". Ого думка правдою в найбільшій мускулатурі над ним інакше. Як це можливо, - думав він, - у нього вже відсутня від чоловічого і він вже коло себе, до дитини його. Звідки ж цей труп, тут, у лісі? Це трішки, щоб почекати був, адже він, батько, вже вночі до нього.

Розовий допитливо-безглуздо підносить сті і бачить стідьми очей якимось так дивно бо"ялими у нього. Це огрицькі, - думав він. Тому вони так дивляться на нього?

- Не мій син, - пробує він сказати, але трудно йому розорити.

- Не мій син, - говорить він баг то разів у думці, яких уста відариваються і кидають неприродні якимось слова.

Він бере дитину на руки і хоча відсутня геть усі стрільби, та тут розсудується сам впродовж вулицей, і рой. Гроза проходить поміж рідими, розлучаючи зумович очима безпечно-го місця, де б миг обривом із своєю дитиною.

Він виходить на малу полянку, притримує ліву одну рукою, а другою розотомлює пахоту, обережно вкладає хлопчику та сам прикладає біля нього. Він трі і трі легко. Слігом ного ноги і руки, а потім довго олуше навів серця. Але в грудях дитини порохом, яким позетіно кудись, мов праска з білти, мале сарденію. Розовий підносить тільки в землі, сідає на ковчак; він розпинає в своїх грудях сорочку і міцно-міцно тушить до себе дитину. Ого уста бурмучуть дось безустанку, по настоянам, пресібам, закриттями мало б бути. Не на піддаються на батьківське серце. Та розум якимось так холодно знає, що нема вже його стрибунчика.

Розовий чує на грудях ~~дуже~~ замореного у тільки, не, знається, д"з тепло із його організму, умиртвляє його. Йому в тим крає; яким так дозволено йому. Новістарий, він і тим новозвеса б. Розовий не може собі з'явити, що йому треба

буде розлучитися із тим тілцем, його н^е хотуки
ратися нимоволі: він боронився б.

Світ такий порожній, а він не хоче, не може
тепер бути сам. Оце, отримавши пощадку, як йому;
він вкритгував.

Ройовий узяв ніжно свою ручику і підняв під
неї свою руку. Маленька сніжнобіла ручка, пухля
колись, як пухок, а тепер, як щільний дорожочиний
камінчик, із дірочками до та кругленькою черев^я
кою кругом н^е виступає, доклада на того голітні,
шнурки, шнурки долами, як іграшки в радіо, чим як
майбутній мисельний привид. Ройовий пригадав оо-
бі, як сонно ці ручки працювали з пошаття, а до-
тін, як сіпали того шнурки зусом. Одики ольова
вона на свою доловьку і зразу з жорзла.

~~Він~~ глядить на щез, - охоче на мент но-
ва педія в грудях ройового. Він як востяє і
тре^новну дитину, доить спиртом, щоб як хвиль сіо-
ти важко, чертво.

Ройовий бачить, як на поляну, немов скрадаючи-
об, виходить якийсь поотать, ому здається, що не
хочуть у нього в н^е відократити дитину. Ому
в н^е / його охопила роза чхив-а змість. Він
притулює тілце до дука з нестакором битися і
назавом.

- Дуже ройовий, - неохоче галосить стрілець,
- вербівку вчора спалили бальзовими, мучили дуже
нерої, повалили в вогонь навіть дітей; хто жив,
востіся в яр, тї.

- Добре, - відказує ройовий.
Стрілець бачить, що він тут не потрібний і чин-
скорше відходить. *Між*

Ройовий, перший раз, може, в житті чуті мах. Кіль-
ки бачили ці пароківіхрті голі бі очні? Недурно,
не можуть же глянути на шнурки. *Вони* не до-
дуться, ніколи...

Чи і кого прокляттям з еміг? Чи в почує моль-
небути івни в Сибірі, до чому він іхнього. Та-
оцільна? Ройовому отинув перед очима сонни сні-
ани, щоб не було вчора. Ін аркізм під мочір із
сіс, і дивно йому було, коли він в^надна він у-
тк і не бачив своєї стріли. Коли отинув у вості-

РК

манних воротях, на димів шар, у гору отарчав тільки обгорілий конин: він повернув до мамки довідався, що жінку із його двома отарчаними синами забрало якийсь Сибір та розамбалося по ньому всім за ним самим. Заплакана от рука показала на руков на постелю, де в лутку лежить чорний влуночок.

- Стівьки твого, - промовила вона. - І яна приїезде його до мене, бо всиралися з прямики тинча, а хлопці мали весте тобі прудуати.

Головий по ачпе, як із влунка трепотілися ручи, ніби сухі биделета, та наглядвало пришкодило, отарече личко, що разом із гострою кінною чуурнивом нагадувало великого будника.

Він аляв своїм домі, що побавивши його господарки на носе сиво, його хлопчиків, "паотухів" уже, а шиллиха із тин відралкиви "будником", що він міг лише викиривлятися і переривавно кричати, та не й до того, певно, вмере бач мамки.

Та дець з'явився у нього отрах, щоб не відбрано йому ке й цього остання колчанього дастя. Він пильніве почав заглядати в колчаню, якби завжди терпеливо читав бабаукою він, нов збірн, перешітуванки гомячки ночани, наблизився в село.

Маже ж полюбив він цю дитину під час короткого свого перебування у мамки ціоки втечі болевенників! Інші мамки родики, господарку, худобу; він мав організацію і цю дитину, що завжди йому по колінах і смачка в радіості, коли з'явився на порозі.

Головий пам'ятає, як по смерті матері, коротко перед другим приходом болевенників, він віз свого василька у Бердівну між чучі мамки. Довго дороге мамки його називати себе "старим Іванком", бо в у болевенників не вільно мати батька-заути-сана /мамо, взагалі не вільно мати чогоного батька/. Він сам збривався вже в УПА, навільно не хотів опочатку джикити його "Іваном", але, за ціну возоження вішаним, погодився злосць; згодом він во-оів забув, що могло б бути інакше.

Як мамки бачить рофовий левну хату жидей, що прїїезде радитати про новини чогоного чоговіна, що за останній раз волев своєї померлої сусідки при-

вприніс тут до "фанізії" і "сироту". Навіщо ти
 жке малій, як крики, сидів у мутку шумої хати
 та не вадив в нію д очей, довших анту, мовов я
 чув, що незадано уприваться і ця остання хиття
 до дукить його, чаду широтинау, і в таємни, незва-
 ний, баїлуки хиттяж. До вхривався він за ним на
 фіру із рук господарі, що тремало його в усім
 сянь в він роковий, не міг навіть поцілувати це
 малу круглу голівку, не міг поціяти його щирі
 прудивим словом, що не дивувалося євсім цім
 до ості чужого чоловіка та не почали його під-
 овівати. о було таке парайини!

Айже за рік роковий хістав відлустку і тем-
 пої ноці аступав в одне вікно у вербівні. Ста-
 ра милоха пізнала його вразу роковий підійшов
 до нестві, до спала хитина вав, а невезучий зло-
 чив, роковий увась, підклавши від голову патроне-
 ні в нестучки. Він якос амає гостя, араву відкрив
 очі, і, простягнув їх, підвівся до облич рокового
 ба яте в радістни лопотом: "О, знову приїшов ста-
 рий Іван". Імгняло, ніс воні роковий вчора до
 протілок. роковий чув, як груди його вості роки-
 рава. Він зрозумів пов недіч своєї явоні і пов
 овок тугу за шів дитиною. роковий не прийшов до
 сива в г-овичі рук мн. Він дим" став, як колесо" за
 "ішдів" до малій вистел сидів голівку під до-
 вильним шматком газети з велись чорким, невидним
 богомисом і гудів, удячя дитакі, що ніби там на-
 пильований. Він простягнув руку до навсичника, по-
 добути комірові образи в різних міштках,
 які випросив у знайомі учительки, та до цувари
 у пилних, різноколірних палітрих, щоб усе те дат
 малійкові та дивитися на його радість. о хвилі-
 ні, одягне, коли ці паперці змішавши вав в нав-
 лечник, доав мвом на них невмодним баївно рука.

— Не давайте йому, змилуйтеся, нічого! — він
 вже мудрий, вав на віді на суоді поглядеться
 всім до я тоді зробив!

Роковий зрозумів важливість цих слів, хоч як
 він хотів, а він хотів бути по-вну.

А тим часом роковий змилував усе паперці
 доості, та зрад промовчав, а потім тільки ре-

ним вкратці прочитав за тиждень тамтешні "вісники".
Ройового був би пореміг, але бача Малюха вважно
стояла над книж і боротма їх своїми твер-
дими очима.

І таа Рому калъ було годі і вати, ввесь час,
во ці динні хурки і мѣтунки на кодьорових кар-
тинках, яки сам знав на Бал"итъ, і ва ці гармонь-
ні пунерки із пірнотима хвостиками, во омигати
були годі насилькь. Віа кіо їх і мни з неомілом
шадіа, во, рунт, мни мо на будо їх подарувати.
Ройовий вложив руку в книжкь, овидки зашепестіли
тонкі папірники. Чого чо божить його так цей по-
невит?

В оєні було спокійає, і він шикані начани ба-
ввоя годі і розмісляя в дасильком. Чо на дзвенитъ
Рому а вухан його ерідний оміх! Ройовий сидіз на
посталі, а дасилько, на "дуже моцний" хвтав його
за плече та довертав у вна і ввесь аз находив-
ся від радості, во "старий Іван" старий воляний, а
він, дасилько, омилялий за много! Такого оміху
Ройовий не почує вна; треба ні разу в житті не
бачити підности і злоби, воь тах оміятеоя.

А потім, а вчора, во перевила його дитина!
Ройовий замом"мив.

...дєсь вихнуув у свідомості вої останній
вєтїр. Він трімав дасилькь на колінах і кінчав,
во вперте, оповідання про те, як було вєсна, за-
чїтуть книжкь, а він, "старий Іван", прівіа фіров
а ківня та заборо дасилькь зі собою. Во омові-
даний тічиво його не мовѣ, ле і дитинку. Дасиль-
ко введувув рєт і задувувоя. Потім зітхнув, вочер-
вовів увєсь і, а таков просїбов, прошепотів:

- Старий Іване, а буду мнякьтк тебе "тату"!

Ройовий оміів, а отрухніла Малюха чикокор-
че почала витюкити, во так кликати "Івана" було о
дуь негарно і во він за чо певно свідомості при-
їхан би сількь.

Та ройовий із пинн оловань в душі Рлов у боі
та в наїбїльшх небезпєку...

Вєгло ерозумѣв він, чо ці оловн мни у нього
перекреодено.

Во чо і так, як кон мотєма він шити безн і -

Рейовий з рознукою дивиться кругом себе, чує
має час в своїй душі, по небі; по засніженім про-
сторі. Гідьва не мало, холодне тільки чує для се-
бе.

Як же з вогнем він від нього ранкомі Рейовий
з вихом дивиться в гору, бажавчи, щоб фанку не
була ніколи. О з дивиться він трої.

Чи дійсно він муосьть ~~чи~~ не чити і працюва-
ти?

Видянку чує, як затерили йому зністою мілі до-
га, та не проходить йому на думку вогати, борохлю-
тною. Бездувні очі слідкують хвилю за балянко-
вою ланкою, на, обертає хвостатий морозний подув.
Рейовий боїться, що зараз прийдуть й забь, уть
у нього дитину. Зад вже вони там у днох остануть-
ся

Так отанув.

На подяки обнятії білими камені місяця-опира,
кам'яніда чорна статуя великанського, впроче мно-
го чоловіка, простоволобого, з нагом грудою, м'яла-
вими оголеними по докті раченськи, що на впроче
пестявочних колінах підтримував маленцько, впроче
лане тільки хлопчик-горобчик.

В просторі було порожньо і байдуже.
Гілий опир якого ходулу думив жити, що тіка-
ло кудись у порожнечу.

Чого місяць поспієдзє людське горе?

Коли перше роман. В відблиск принав до білих
босих ніжок хлопчини, рей. Гроша піднявся.

Він познав тільки на палатку та відаунув по-
дальонне тисафр.

Воротам "що треба", - відоунув отріальців, що
збрался зти з ним справляти похорон. Заяв дома-
ту і пішов сам.

Лопав вемьє з якимсь бездушним, але з таким
поспіхом, до як піт струмочками котався по обличчю
потім прихилив, добув з кивені кольороні об-
раочки та цу. Орак з оббуковими авостиками і
пробував їх виласод в руки дитині. Але виласод
ні руки на хотіли, нічого. Тільки вітер ухонув ~~ог~~

ну картинку та почав потити. гофовий кинувся за нову ямочку дотти... Він поскладав незвичайні руками куртка і різенько, до рубця, та поклав її у кишенюку труника, цукерки пішли у другу. Гільце, вишнєвено дбайливо, по-каторенюки, у тіону кунду, лягло в яму.

Коли перша комата землі грухоп впала на ней длуночок, розовий жолід, як папір, і уминові при- сів на краю ний. Потім устав і коша видко, свяд- ко, не втримавшись нче ні хвильки. як підвісон, в устах було сухо і солодко, а в голубі ювеім vuoto.

Свідчено.

Пред нхи нїя забрудненї: онїгом етонїа ів аматїа вмерлої землі вношана цугїака.

танки, дитина, похорок... нос було тїа дївно...

Ройовїа почув, на щобь перехотїаоої вону че- ров грухї. еков тїльнє малого, емакого ів гїдїя, самедьаого горючїака полотїаоої грудїої; і отї- лод лїаїноб.

той. роза дїдїсоа, дїльнїя, як гранїтнїя вєрх. Він не знає імїа нїта евої дїтїнї. Він знає імїа воїх латїв - б о л ь ш е в ь и а й.

медїчванї, коно "блосї рїа стїскаєтьсїа. Коро тому, хто, нїачї на імїа, у нїх полїаде.

[Faint, mostly illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a second page.]

П о в і с т ь

... І який чарівник розділив молодю князіну в її сукні, умістивши доки в плоскій бадлі на протилежних боках Дніпра. Для князіну над нею залишив князевичеві кумізь, а князіні - його дозвіль, який, княрський чеч, який вона авже хотіла могла унести своїми тендітними долоньми.

- А щоб ти не тужила дуже, я дозволю вам відвідувати себе - га, га, га, - оцей срібний шнурок ніде із твого віконця, моя люба, ая до віконця твого голубчика, моя, затукить він на твоїм чорних очках, за золотим намистом на твоїх грудях та й прийде до тебе? Ах як тобі задовога буде шати, ти знаєш: я твій із моїм серцем та моїм широтом.

- Га, га, га, - авучав сміх у вухах князіни осески, моя засарилів заравілий замок і вона залишила сама.

Князіна чула, як під стелею товщиною розбудові книжки, а по вухах кобь моторошно шаруділо. Осески че забавивши собі сон на твердому тапчані в аутку, які вечера в холодній воді та аягта на сухого хліба. вона приблизилася до малого віконця у грубому вогньому мурі, куди широким біловіков авивакою міоляче сляво, та сама, убі/ білія, довгий оуні, до місячного сляма подібна, сперма годілку об холодий камінь. Умизу, куди оком ситнем, шумів і млекотів Дніпро, пареміауточсь на дорогах, мо, як білі рвучні жеробкі, білилав у шісній срібними гривами під. На маленькій скрамочку берега від самий віконцем від що-до-часу добінекувало похум"я, а за тим кобь страшно мляпало: це возілав її строн, зостигловий шій. Богняні князіна встав на срібний шнурочок, мо, аягта-

көней, як струна на гарфі, вбоігав а іі віконця і губивоя аудмоь у далі понад скаженім днідром. Думки князівни слоткли на цей шпурчок і пробували бігти нии, але там у далі знесоклені, палахи стрінголов мін люті пороги. Веселна бачила, що не досягнути іі милого.

Ю робить дівчина, коли бачить, що не досягнути XXI Ю
іі милого, ала на волі страшного змія?

Така дівчина ядате, і князівна яданага так, як дива ролече, но рооба ген у підніман високої часті, поп'ядась до камені, князівна на віконце князівни та притупила своє рокове амчло до дична князівни. А соловейко, но пероніеся туди змаву но своїм гнізкечком, співав до ранку так гарно, но аз внода, но Веселка не чул з того ні слова.

Та раа, коли, біденька вше, яи іі суння, князівна пробувала твердоти залізасного іі на глуз'яна на своїх грудях, де пивадося циме золоте намкете, у малому віконці, Куди входив орібний шпурчок, станув князевич Іамико.

Даремно оповідати про поцілунки, но миладося з золотим намкето. Не було б дуже довге і но дуже конек оповідання...

Ал перші дастівки, но видетіян равнін-равнон на позавоя, муоіян дросіети на віконці та пригадати ложняням, но сонце вше виходить із днідрової купелі і час вше, час останній на роботамня:

Інтроя ногов отудав он'кзілий воханням князевич на тоням орібний шпурчок. Далі біить голодні пороги, а зміяу на малому даравку білого піску, пресів дивий змія та, приаму, князевь від сонця, дивитьсон ласки олои на прихлу дядиму, ген високо на сребному шпурчку. Веселка принаила до віконця. Воиа не може втримати рукаки оного оерця, но хоче влекочти з грудей. Та цармі шпурчок шаронна, і князевич, розмахнуван, як пвах, руками, полетів у нив до змія. Соь стоять вони оди шпурти одного: зубатий подум'яний мостиголовий мій і струнний шпир, наадоучи до бои рукави на дукх та нагех ракеках. Змієві стеить при боці його люті некавлеть до воього, но красна та яана, а князевичеві... Веселкада вбиким мечем на орібнім шп

нім шнурочку. Прикмушав з жмуху очі, вона маласть-ся до-назу.

Дід ударив такого меча у озимий, ну й озимий коловні падають одна по одній ність змішаних голів, вона дорога отодіться перед молодятами, жодоті пильни мотять ім сходяче сонце. Голони жисточки сидять декі розвчти. Тісно вгудені жинзочкові кирзав, притужені одні до одного, блуть туди, аудя не паде тінь жноскої, чорної бастн. Летять рожаві висточан. Гуден видні притужена сіла шара у рожевій захотілі. Летять, ~~де~~ рожеві висточки, німається із наковані рожевіх жасініть до двохамі орібнаним сарніканим текучого дніна...

Дід Охрім /лікар, спастиво, яке воі його "діхом" нахивають/ бачить, що відвалять його пацієнтів уже спить. "То добре ім зробить". - думає він і відкобється, щоб загинуть до нього і якої своі грізоти, яко в тепер раненій районній бір по вчорашній операції очереженої. Іхві Охримоу здавалося, що це власно він застойнав.

Хораявня районній лезять обіди, ім ~~за~~ жинзочкові очима. Та хоч як тямляво пікізав до нього дід Охрім, тонні, немов дромарі, його новіан відарили, а блазровні уста земіжнухся хотіли, та віліли, тїто застойнаві.

- А шкві, дуже болить, - проментав дід Охрім, радоможну було до конуса поміше. Він не смів зашпунувати кїда ково себе; німа ніч, и він не не бачив, ~~ко~~ дід спочивав властиво. Та дід сміриоів, він все знав своїх жворах.

"Зворі, як шаді дити, - думає дід Охрім, - тому так добро налятьсь до них жинзав. От, хоч би ці Галка, він погував очима жону родівку жодестре, що замурено пошмакано над одним афаном, - вона має в сама, відшав танта вішня в відпустку, стала, як бидник, на до жвдувати".

- Галко, - жинчо він отужа, - жондїтьсь до жвдувати. Жинже втерих жвдів соні так не береться, - нігжесом жореконує він айчину.

- То ні, дїду, не жамозу. Ця Стопан не так жврячує, а бавня жамозу жині дума неополїяній. Жона жинже жамуєти, він жврав у цїй стоїді тїфу

Як самі не порадіте собі.

"Так, думає старий, - ті хворі гіраї за дітьми; вони, як немовлята, не сплять дні і ночі. Ідець то й часом кортить, а вночі цей садів, той іа би що, а той стріляється поже, як от Орленко, дехки і плакав би, може, якби не стид було, а всіх треба мати на оці. А тому жінки перше тут вкрає добрі, бо, нарешті, спування жінки завжди мусять зміти не спати. Але я, що ж я тут роблю в такому разі? Ну, мені то хіба ще вкучи наляжуться, може, тому вони мені млі. ці подривані драбуги". - Старий загадав мимовіть собі маленьку вкучу, до її з - ому загинувла разом з донькою он там над далами Дніпром, про яку дещо казали приходиться тепер дізнати ацим новим вкучам.

На столі блищать бліді, нещасним світлом цукручена дямля. А дугку юніа годівка, ладки на обгоном. "Вона врятувала його, - думає дід. - Діваво, як жінки зміють боротися за смерть, аде собі така мліа над козачком і на дачь, прями на дачь смерті дитини. Так і ця дівчина, з серцем лікує. Таких тяжких постріл у груди, того... го... го... але й він водить за нас очима... може, мось з того буде, ну, до ж, я ім на порог", - тікається чомусь дід.

Він водить очима по козубі і старається збагнути них своїх ранених на розьотину птахів, ко, зломивши крило, сягають його тут до нового льоту. Збагнути не тільки як дідар, але також як людина. Іхнім миттєвдайним спочинком, ко лікує не тільки мьоре піло, але й захитану у своїй рівновазі партизанську думу. Він бачить, як деляні, залпидивши очі дин удань вонник, моб силкоу прикускти спочити овоз теору уяву або моб обдурити його, ітнику та дати волю своїм неспокойним думам. Він бачить кожінші очі, ладаючі конним, бжудним вогнем, ко на мавть днічого спільного з козубом, витпальков, ким, лікуванням, а бжудать кудноь ім тільки відомими ставками. Бачить і інші, неперуни і найбільшій окученій свідомості над душкою етвснутим устані; вони надхидельки суокимим не дать показатися наверх означеному болені, ко кармає іхніу ергаміам. Таки очі й уста салує і подивляє він, дідар, ко найкраще заче мось воі ивном хиделької муки, найбільше. а не інші

вісник, широко відкриті шкель і вночі. Іа те-
мн, помурян блиском, до не вниють сув, споким-
ку, не сміється нікому та дається локтимо: ко-
го казали, тих боїться він най, ~~що~~. Іа каниц-
тво нехотя нагірше, там гнідяться такі очі.
І дід Охрім з неохочем локить, погляд новба-
шеного обот ~~"нашник"~~, швіменої ~~в~~ ногах Но-
го діда. Іа Охрім знає, які думки ходять під
тих чором та блідат у тих миро-відкритих,
и ~~"нашник"~~ в неохочем ~~"нашник"~~ очей. Іа,
дід Охрім на хіг хомбійти йому зустрічється.
и и знові огляди ~~кого~~ і куди діда Охрім -
діда, дось бунтується вродє такою самогубо
огляд хотів боротися, - давають не в дідових
бувах, - і не змогли або вкрати. Як моку я шти
оботріпанов дахов? дайте мені не раз, один раз
битвен або вбитися", - і дід сам не знав, чи доб-
ре він зробив, та тоді рішуче відобраз "и папку"
і повісив ~~"далше"~~, на генеріальному місці. Іа, ~~до~~ Но-
му ніль топер ва кей ніск ваонік над ~~"далше"~~,
но не може досягти своєї збраті.

Лий первеня зробиня цей блакитний і лід
східкув одічутливо вдовгим, тонким, білим
паньцями хот. Звисте, що веспокіжно наперять
до покриваді. Чи в нього завчавані чорном оді-
ков.

- До хому бабськой неволі куетіть мене до
відділу, - принається нагле у нічну злиу дий
лрик - не отр. аліка виривається в ліпка та ви-
жветься на Гавку, до хотіла змінити склад у ньо-
го на ~~"голови"~~.

Дід ахрім вить з біля Катини та разом із
оломіюв, як зичіно, і влов намагається со-
дасти в кілку та зиспокітє неперемного тахя-
ну, в якого почався зтика тилового. Саму. Скін-
чалося на прив'язанні його до кілку, до кидався
він неспловердно та акрунував ~~"далше"~~ в ~~"нашник"~~.

Крім віконне морав шіжкю ~~"нашник"~~
отшлові біді бликом. Іа, ~~"далше"~~ ~~"нашник"~~ ~~"нашник"~~.
був зник, до в шитальці почався дель. Діли в
рук термометри, а ввіднен в кутах, вивілив себро-
ома вилеченов кітлов ~~"далше"~~ ~~"нашник"~~ санітарка.
вондні баки з водом, гримотія рідна та ко-

Ніл Бондар, Київ, як звичайно не повертає від

потіля тріпані похулки під зворвними рухами
малої дівчини в мітлою. На шпиртовій пляшці
була вже виварена і в ралних інв'язіях отви-
нави.

- Еххо, - прошепотів чот. блакитний до дів-
чини, бо нахилився над нею в терменет ом, - чи
еще десь?

- Так, дуже хотовні, ветає очком.
- Подхвітіся, який він на і в нок. Добра,
прошепотів він по тиху.

- Дивна дівчина, - сказав він до себе, - як і
стоденні груди вимки, вимки данноу. Виланку до
баченя вона нічого, арім різних діюетних адям, до
мигтіля в її очих, аржимих до сутінку. "А-а-а-а"
виривалася її потім згугай очима здивуваним, на-
чаруваним виразом, і в, до не вчора горів у пилі,
золотий багрі, стонав лигні, проворий, і виланку
ої сама несе в обмалева ялає, сагрокені і в чин
своїм зворвням, явх до окрм вей аржимості і в.
- На шпиртову нобі писалає пшутанна гілька і
~~вчора~~ входутому сонді діюетних аржимості
вон вчорашня краса отхидлаєв грубим покривале
до вонкі, до волічозних кам'янаєх, носіялих тут і там
там, до перевертаних деревяч-вехетних, по зборам.
Непротупна пн і в квартира у Вехиному зворі.
Дівчина воступилася шару кроків; онаго хотя
за кожним її рухом вехетіло в шуміло, ніби
потік. На руках і вехеті, як на корчах і лара-
нах, осідала мідивилів кристалічними ніби роса
або ніби і вей вей, мідивилів вонгонь. І виланку
дівчалає на очам вазорового лоба і ніби в об-
вісти в ро вей чотовому.

- Чому ви не вете пята мене надвіду
туд гоно; я, мовля, побачив вв сонце, - проше-
потів він, але було чути, що вон його майбутнє
визначаєть в цих словах.

- До чого ви виланку Галія? вей нині мусіла
показати виланку, щоб не втратити статню, хоч я
знаю чотового.

І в дивиланку в молодечий, різний, вч про-
тичний, очком, в потім вон виланку в дверях три
дівчині в не виланку вон виланку. Роконі їх круті,
на виланку виланку та чорні виланку виланку очу,

поет ті ~~жінки~~^{жінки}, грубаві та присадичуваті - кон-
трастували, як життя й дух, життя й біль, із
світлим, худим обличчям хворих, із зав'язаним
хилом та тендітним, неморально стерильним
хилом. На загорблених бровях і волоссях при-
несла вони у шитаньку кофту гострий запах
свіжо-спадого дисти, запах піл, запах осені,
світа, опалені, нещодавні до грубі й величкі
із руки свіданням в коміях не й інші дачі:
свіжої сметани, свіжих яблук, свіжоспеченого
тіста. Іх мамі сльозами опієчутливо бігали по хво-
рих, а уста млієво кривилися, але ядмо було,
до дожиття а того свічутти не було б; забди-
зько ядерного життя, зацідко всякої нечоті бу-
ли ці тіли й думі; багато це іх треба було б
перекити й бачити, чого не ехид іх бачати, поб
так днитися і гдєдотикатся рукою і дукою
ря, як не робили дід Охрім і Галка.

Вкрикнула двори за трюма післяниці: як із
світ, і інші тавом мала санітарка, яка жана
приести и"ягау і зариз вертатися.

Дід Охрім і Галка обговорили стан здоро-
в'я хворих - жана не, саринені, відкраліся на-
отів двори, а задиханні бігом стійковий кинув:

- Ровьзевки!

Дід Охрім, немов би відміненій, опачив на
рівні ноги та спокійно занята:

- Свіхляк іх, як дачо?

- Дуже багато і вже чути "гадайкання"!

Дід Охрім бкет, о повернувся до хворих:

- Друзі, брати, хто може, зброю, виходите й
хватайте домія холоде і камоні, у зморі. Неку-
ватого дисти. Не стріляти, як у безпосередній
обороні. Радко, кохайте інструменти і дік до
охона. Тільки в важко хворих вати ур Хриівку!

- Дод гати мені носити хворих, - до стій-
кового. - Скоро!

- Спокійно, діте!

Як у розрушеному кур'яковий, залубилося
в шитаньці, поетатт безрукі, безногі, поетатті
бліді то моті ніби мокі, милазиди, аселакувала,
васувалися з дімом, виринали, зде валосою до всіх

занутилі як розбуджені нерви на отравний сук.
 Боги сідали тісним клубом перовидних лисих без
 поріг і коринами у димно-сірому, випучкому шкелі.
 Білі тіні в сірому тумані в обніжках, рамаука-
 ан, скакали в дивних судорогах, локні пієди сво-
 го калітства, від димних дмауувів: авноєих на пин-
 ний багровий кидки осові, для обр; ов, волочена
 кошики із затятов шпертієр, вранала тижбінь-
 ний гороботуєомних жолод-галів. Осв'ятюєні
 вшкитник, довгай, худий, з лав'яними очима,
 носе на руках, як дитину, безногий тозус сомо-
 ного приятеля Ордева. Він не може потрапити до
 дверей; безногий має йому шкелітних.

- А ді а ді а тавом хочі до відділу? - кри-
 чить мажина, де досі вран'яний до свого шкелі-
 тня.

Та в про нього не мабути. Гални допитливо
 глядять на діла шкелітня.

- І в нм буде? Він же у крішні суде
 кричати!

Дід шкелітня нахилється над стрілець і, роз-
 в'язувчи його шкелітні та беручи від пахи, пос-
 пілно висловив, що його беруть у ніс чалати на
 відхід. Він муєть не рухатися і дує яко ле-
 шати, не кричати, до, іншавно, відхід не нісьма ко-
 го з собор нікоди.

В очах мажини мигнув якийсь блудний огник:

- А чи то нал, мій відхід?

- Розумієтьсоя, але муєть не кричати.

Мажина стиснула губи до крові, зачепивши ви-
 тізом на випадку би з нього слези.

Ще по ташовстві діла його являло застрябли у
 шкелітні "гаждітняний" чуті ділом олицько. Вла-
 мо кідьма кроніахляних поодиноких коотрілів.

- Де поможіть мені в Борек, що хоч йому
 не потрібнаєні авні й запорнуєть дээрху, Ви шліть
 у крішніку, влочко!

- Там хворі. А буду, коло Степана, він має
 отам, у шкелітні, - шкелітня пещавує руком. Чує
 відком вран'яні Гомоєв; нема воуудя до страчон-
 ня.

Дід, засунувши собі на груди зброя, по несподівано оглядався вкругом. Тут не порушались жодні гілочки, там не викинулись члени ноги в біжінні, пошумів рішавий шумом золотих коліс, — довірилися колодкам і командирами. І хто, пусто, але майорів могила із широко відкритими дверима, по жалібно скриплять на асфальтній тротуарі, немов некаждо тікають майбутніми гірками.

"Мерці зробили генеральну пробу та й поховалися на гробах", — гірко муркнув дід.

Галка нервово зсувається в дивні коріння переверненої смереки. Вона бачить крізь хереса: одну, другу, третю пострілі у довгих височинах, із зброєю для пострілу. Вона воістоті тепер має час на страх та зраз чує, як до її вуха легенько принаєвається Степанова голова і падають шептани слова:..

— Галко, не біжеш, я буду битися за тебе!

Чи Галка може по тих словах боятися? В неї в душі розширюється чудова гамонія: ці слова і це перше "ти". І ці слова виходять квіття прегарним, мізінці коли справ загинуть тут обидвоє.

Большовики оточили табір широкою черетеною, по авіальній отжекувалися. "Бандеріаці" напевно в могилі, бо не було часу і місця для відступу, отже буде бій. Сабі має майорів між дерами і між могилами. Де команда, і ругає густий вогонь. Анбо стоїть те, та, мовчаво. Звинні відступ. Большовики в загарть. Стріляють, підбігають і знову падають на землю. Червоний "духлімьотчик" зумів доброго відстріляти до свого екоростріла. Отам добрий виверт. Він нове до переверненої смереки..

Галка чує, як Степанова рука, яка ніжно отжеманна її долонь цим першим мізінцем цестонами, поволоділа і відчинилася. Він, певно, поміг, докумується вона. Та чує, як її зброя отжеманься, мов вхоплює в чийсь глибокий вухан. "Якщо ж будемо ми битися, він не такий хоррий" ... Може, це ніні ХХ рази треба буде її самій пустити кулі в це дороге чоло! Вона чує, як її квіття затягається хмарою бурби. Нправно чути вежест зброя в їхньому напрямі. Галка напергається вуха. Як хтось підієвається до них; рухується не вільно, має запіано. Галка чує як щось коло них порпає, якийсь тяжкий чобіт *розбавляю*

Коплює її в чоло, і чиня опритомнює від оглу-
лирої сабви над її вухом. Она дедується, що в
їх ниверті в'яляється до третій команець, боль-
шевницький кулемет. Она чує, як її тілом проходить
дрібненькі холодне дрипак. І, з холодне, байдуже
тіло давно стало безпритомного Степана.

На козубу йде наступ. Перші боляевники відра-
отляв у двері і вікна. Кийк рід, лугі піднімається і відна-
в'їдтя. Молиба порошок, уить уся заість перемі-
нає затину козубу в руїну. Подуван і перани, так
линьо тріпаві в-ранку маюю санітарюю, залягть-
ся по доміні, з розпореним черевами, подиті смотанов
та пеламі, ~~дві дівчат~~ дівчат. Перемолохаме пір
крутитсь в повітрі, немов яному причепитися
хоч до якогось ятаж. Пожлий дах лизуть перші
їдні, тонкі явки полум'я.

Здурніли зграя боляевників збилися в череду
при козубі, не вміючи в'яувати собі факту зни-
щення "бандерівських" ранених. Довкі нивить тут
і там. Одні, що покерає великими кулями знайде-
но червоно ялаво, відкля очі у кунау дкєтя опо-
в'їдтя. Він пошавує її другому. Обидва бачать, як
дкєтя в одному місці вирює, немов малено, в раз
пириває із нього руна в білмачі та підносильні:
- ви з відкля? Я хочу до відділу!

Боляевники ціком гурном киданться до кидки.
На дуотріч ім підносється голова із ви ривнен-
ма, утани і мадумутний зором, як коловою вир-
клять груди і уся дхина. Дрилучі руки з довірам
простяганться з біл боляевників. На ці руки зма-
дає ~~про~~ грубий потузак.

- Я знає, що ви прийдете, хлопці! Катів так
багато, хто бити буде, як повстанців у хінка дають?
Куріний снама... - та дахьлі звірвання його мдауванен
садунилася під брухою ганчіркою, яку один з
боляевників відшнує йому в рота.

Боляевники зрозуміли "бандерівський" підступ.
Домік анкумнея воритсь в дкєтя, помік колоди,
гіалкимак.

- Отам під шном, коєь біліє! - кричить один,
показувчи руком. Та який кільмамаддять з них і
дійшли до виправіволого пня, об нього об-нього
яко пичима обперя хот. І дактний, а при його

м.м.м.м.м.

...х ексів із "шапачок" при оці Орленко.
Візьмем мусіли жалити. Повстанці були емо-
ційні, не нервовалися. Садиха густи садиби, та
відшав між паньком і болшевиками між не для
виношався.

- Боги блище, - кричав Орленко, - ходи,
ке я б"юся, Орленко, останній раз.!

- Дивіться, дивіться всі, отак б"ється укра-
їнський партизан!

За його словом неможливо мірея короний воїн
і смертельний тирант. "шапачка" налетіла кіас
знала математику, одна стріх - одна смерть,
диз так вона вихувала.

Чот. Шквітний стона білий, як смерть, і стрі-
ляв тоді, коли Орленко. Він не знав нічого про
вист своїх кучь. Лого шкелі, дуглі якісь
руви були немов трагічний свідок на доконе-
ну цілієть зброї його безногого друга. Він
не чув радості боротьби. ого огоргала лише
панеранна заснива. Шквітний стона панеранна.
Наддідеським зуенням шкелі ан розмучива сви-
домієть темриви. Він не бачив ворога, диз чув,
як ригал йому вогнем в очі ніч. ого огоргала
якась шкелієть несе, романа сонієть він чув
кілля поранень. Наддідеським зуенням шкелі ан
не, щоб стріляти, коли Орленко змінятиме мага-
зинок. Лотім приклав дуло до своєї скрані. Він
знав уже напевно: він ніколи нічого не побач
чить.

Орленко почув, як до його плечей обрунулося
тіло приятеля. ого огоргали, м"який над.

- Дивіться, дивіться всі, всі, л, безногий
гид, гину в бою. Дивіться: я мжуєя за ногого дру-
га. Дивіться, дивіться добо, щоб знали як я ги-
ну!

Три кучі відразу віршали шкелі його свідомі-
мости. Диз тіла при паньку і ціле водео бол-
шевицьких трунів були шкелієть бою:

Шкелієть бою шкелієть бою шкелієть бою
болшевицькі коло своїх трунів та ранених стно-
шкелієть бою свою шкелієть бою. А білляе такі неш
нікого. Та й чуєть шкелієть бою не дуже хочеться.

На гоетинці штархлог іди фір, наймони, *Салма*
інаки, бохаше вишло зброю. На отаганку тачне
теша оди, прикрита чимось. Боги дивля на до-
ронній курки арештий енд. Хіля фіршани ад-
дів етрідель кашия із газіткою, но вису-
хає з рота і ешект тепер на яні, і без-
но шитате да веш голое.

"Наша сотня ще готова, від інакш до хо
випора..."

Черний відпорпався дід Охр. Напроти ньо-
го ще наш етіймовий дити шити, но бохаше-
вник ще від інаки. *11* *12* *13* *14* *15* *16* *17* *18* *19* *20* *21* *22* *23* *24* *25* *26* *27* *28* *29* *30* *31* *32* *33* *34* *35* *36* *37* *38* *39* *40* *41* *42* *43* *44* *45* *46* *47* *48* *49* *50* *51* *52* *53* *54* *55* *56* *57* *58* *59* *60* *61* *62* *63* *64* *65* *66* *67* *68* *69* *70* *71* *72* *73* *74* *75* *76* *77* *78* *79* *80* *81* *82* *83* *84* *85* *86* *87* *88* *89* *90* *91* *92* *93* *94* *95* *96* *97* *98* *99* *100*
Бора та, як паразі, шенскої вон, но хоч йому
нічого не сталося, від вкертотом заворушилася
Галка, а хвалі веш несталої каши.

Дід і етіймовий із вадсутки із ехевку
пахатоз будувати затро. Ворі відбували, не
поспішачи ека, наворотну дорогу. Усіх го-
ломат навуванням енувалася хунка про шпалки
героів. На земку сідав пораві бумер.

У каметі бланка хунка і булькотіли на
спіртеві кашиці виварювані етривави. І адк
приготовляла термометри, а шіттору занесло мо-
лодки, і вочних головами. Шіхислаєш цолта,
і в камет раїлля три дітчині із санітаркою,
всі озброєні великими колами та но й з вели-
чезними длунами евікої постелі на плечах.

— Як же я ви провали, діти, танки доць,
етілька болшевиків! — еворушено прого ворив
дід.

— Як мує, то мує, — задецикувала наймонна,
приводи, мста летика, вилубувалти бронзовими
новолетими рукамі з зона епікі овоці, еште-
ну та інаї приешал.

У Галки зоряні зміляєш очі. Боги чує, но
сталося в її житті коєш велике, запад. Диває
постанова, но не дноться ще ніколи зміхлеті.
Стелак ледав бліхки, обешидення, та, но-прав-
ді, поза тим речення із "ти" не зміжєш ід,
нічого більше. Та вона зміла ще вє. Шімі-
рєши каши, вона наблизилася до його кієня.
Очі Степанаві відхрипєш та дхивєш на Галку.
Вона не не бачєш ніколи такого вору; каши

в мірці талцювали від нього, на законі, було
невимовно гарно.

- Ганочко... - почав він.

Та Ганка перебила митіко:

- Ні, ніні ні, спочити треба. Я ж знав що.

Ганка попривала йому зветя під голодом.

Вона почула на своїй руці легий поцілунок.

- Ганко, ви певно, ніні знову неспитачі! -

кинув до неї, посміхаючись, дід Охрім.

- Так, діду, неспитач.

- Я так і знав, - підморгнув дід, від чого
Ганка дуже зашарілася.

1

2

8

10

В у с т р і ч

* І піду, і піду за нього, - вперлася Катерина, хоч як умовляли її, що не свіді, та нема чого свідіти. Співитна "облаштувати та обпірати" чоловіка та не й в такий час, коли неодна баба волила б і рік і двірати, чим ховати тепер не знати куди "свого", перох тини нілцями, та не й большевизин от-от воіно невідати. Та Катерина свое знала: він піде за піах своею Організацію, буде від неї далеко, стане за ілзими епідніцями орг-хидатися, іні, враде все, знає, що в нього вінка, лавати буде - не можна. Та й загинути де може, а тоді як? Божа ніколи не мада б бути його! Воіна чи не воіна, большевики чи не большевики - вони хидатися, і дуго ім епіднілося пі, вінець. І піах.

Вою зредили етанічним. Слалов ніби. Воіна са-на видумала це псевдо і була з нього дуго гер-го вою було так сам раз до вою вріпкої шуд-~~ка~~, до впертої мовчизності. І сама задала вою так кидкава, а дотепер, Катерина не пока-ла да це своеі впертості. От чоловік у Наєті багаті, та поза роками вже, в армію не беруть, та й нелобрий: ходить вона у нього як наймичка, та й втурне пораз. От Маринки/ до воіка большевицького піах та й лаври прийшов уже без руки, щоб не хоч був іі у "своіх" утратах! А іі зі слалов добре, хоч не бачить вою пораз ковгани тинями, та все таки віа іі, та й лоб-рий такий; в Організації вою помагає, аракою

ють обоє, кохатися. І синів має в них ваявля.
Катерина так мило, що він любить його більше
ніж інші сироти своїя дітей.

- Я загину, - мило, - в ти зягнись, до то
вік мене, мій син.

Та Катерина не думала, що він загине, вона
прого вбоє не розуміє. Він бореться бо це хоб-
ра справа, бо так треба. І так як вона вірить, що
ця справа парочко, бо справедлива, так був до-
ня, що скади не гине, як може агняуги - вони
не зникнуть ні дні.

Можі в історію, всі направаля казішу ро-
рогу ти я зрозуміли, хто оголошено в ро-
боту, свідуча не давала їй кисти: "мажи в сини
"своєму", що "оголошено". Катерина добре бо-
дгвала, вона не могла, і прямо не відкриває
уста в такої рідю. Він боявся за прого, дуча
боявся, ти вона не могла кому так синяти, бо-
ня чує, до вони зрідки в значаю більше, як
іни любов, арідки в обоє. І вона не свідча ні
слова.

Короткий аттими, догали обійняли і свяс-
начний змовля. Мочий судія Катерина сама
і хлая, і в не адявлося вікні, до так був
дичка, і не змієли була вони сама і хлая. І-
то в рлотить вертене, вона, і в думою била вбо-
го, хята ногой подією в кіє. Ора в селяє,
мдучи. Та досить відменно і амері і в двору, до
суть, зявляюки клявля бикимані, щоб собана во-
ромчує пенягом у буді, досить, досить відгоноу
явгоєв дажего, як Катерина і в третини свр-
ца: уже в вікні, не нахулує. Та хач зник його
в вікно догній, як повіл вітру в ливневе доку-
не, піком не не прочудя його Катерина. Жоня те-
хньо відкриває дворі, щоб не був, було, хго,
дримучи воя і в мейя, мжи він приютив усе-
но: котрогов дня він м. ле не прийтя мє.

Сидячи мжів, коли чує, що в ділі вони хо-
годь гинука Катерина, що на він дж, сайльох ра-
зів ніч, ринком чи так мжів на смх бодевин-
дія гмжів у кіє мов ладна, щоб отаретта попе-
рідите його. А вони не дря мов на умовання час
і в мже хтош зрідити тоді і в терпіння, і в сме-
тлі.

тний неслюкі? Треба самому не слати багато-багато ночей, самому знати і знати, що від цього "прийде - не прийде" залежить твоє ціле життя, треба пережити це життя зависене на волосинку, щоб розуміти Катерину.

Та Кат рина не була немисля. *..* вона мала своє "дітя". Ізакими знепам'яними, довгими праци і небезпек днями за болілевиств і довгими самітаними ночами вона знала, що вона зробила. Катерина була проста і ніжна і дуже сумна біляка, т. це було її вено: коли вона того назить і коли вона ладилі дала, щоб дати раду всьому без господарям, вона чув в собі свою любов і хесь над собом, як покров. Каго почування. На свідомі мість не покидає її ніколи. Нехурно завала в свохрука: "Ізраїлем, як в морі каку". Сами не дуже вдоволені тим. Вона воява в новіств, "в розудом", що її сика при хаті трешад. О, а не заворотамі собі разом з ним голову сше "полівітом". *... та тепер вже довіта присладіва в її фразисів.*

Тепер Катерина зжидеся в шутку довгої в вузькі брудної вєлі, довної зє иних чоловіих і старих жінок, її протєто одну губу в повіку, досторожено ніє, і все кїна, зєхїте тихощєніє, краснієм свїпєм від удару в'язноєм вєлїніє, тєрємнїєм кївчїє, яким прєвітає її нїні, як вшєр-ту самждєрєву" однї хлїчїєм, зєхїє до її прєходї у в'язнїє, по черєшю, вєтунїєму прєхєлу-єннї, - вєхїє її немїлєсєрднє та наповнєє прєхрїєм, обр-єхїєм тї прєхїєхїєм похуттїє. Катєрїєнє дєтєпер не мєжє зрєбуїтїє, чє нїє вєє прєхїєдє. її вєдєтєся нїєжєхїєвїє, чє вєє: нїєжє не вєїдє вїдєє, нїєжє не вїєєє на руцїє свєвї дєтїє, чє плєчє дєєє тєм голєднє. Нєбрєхїє Катєрїєнєні гудє, гудє нєтєрїє, пєчїє її стрєдєнє, нєжєє трїєвєртє в болє, і чєй вїдє пїдєхїєє її курєу прє штїєку, рєбїтє її нєстєрєщїє, вєв-кїє прїєстїєщїє. Катєрїєнє не мєжє в пєвєчїєтїє зєстрєє свєлїє. Вєнє нєє тєк дєгнє тїєлєтєє дїєє зєстрєчїє: вїє прїєїдє на вєє нїєч. Катєрїєнє бє-чїєтє, чє вїє зїєкєтєєє, чємє вїєдєєє бєчєє нїє, як єлє зєтєєє, чємє прєвітає вєгє по рєжїєє штє, нє нєбєвєшїєтєєєє, чємє дєвїдєтєєєє прє правдє. *... прєщїє! чємє зєвєє, чє в дєє не вєтєдєтєєєє. вєнє*

држитъ уся, як і всі позістаті жінки, що хвилю-
ють нервовано безрадно.

- На "во" піднімаюся, - паде виснаженим
дисонантом із знову відкритих дверей.

Завмерла Катерина, що вже ~~піднімаюся~~ на "во",
тяжко "піднімається".

На допит!

Катерина знає: тепер рішуться на все життя.
На вічність цілу, нов дорослішими не своїми мо-
глив-де вона. А так якось дивно їй, що то так,
змова, виглядає, що це вона якраз іду і в ада-
ється, що вона бачить якусь існу, чуку мітку, що
з нею.

... Катерина чує не одне копчення, болюче,
немов у сам стрікати життя, і чинна вишеним
комудо:

- Варті єси!

ІІ підноситься нещасливий чоловік в уніфор-
мі та заважає собі, як ніх, на цю і Катерина
не має вже навіть досить сил, щоб стрікати
віх болю, мови похвильни тратить притомність.
Тасом чує він охлявку, холодну отину, об яку
обтирається. ІІ різко у безконечному, адматі-
он, темному коридорі. Проникаєвий холод отворе-
зує іі тратки.

- Гад, неї має дотекати, - чує вона сло-
ва кризь загноєні зуби.

Ці слова бальзамом стають іі. Тут, з цих
пурал, хтоось нагує ііу

- Не має дванадцятку тебе носу я кині. А
мозговоськїй трамвай, чи коу іа де він пока-
ніє сохдета!

А Катерини колпуге хтоось з руки зкляну
відосілаваго напов. ІІ стає ново: нема тут
овїду дикки.

Окинься знову на іам-яніє долині ошо-
ві келі, Катерина відходить від себе з болю,
не може ні одити, ні стати, ні стонти. Все
подобає, похвильчєне тіло горить на нїї, як по-
лум-на сорочка. Бона чує, як все в іі голові
корочиться, нема вже в неї певності ні де мо-
на, ні мо в неї. Свідомість покидає іі похви-
лі

ді, немов не хоче жодної опілки із тми, побитим гідним тілом. Але геть дось на дні душі в самій ядрі її, гліє, як неугасима іскра, рішучий світлом - можна витримати. Але її черешкова нога, дось у найглибшому словку овоці свідомості, чужа вона присутності свого Окалі. Вона і йому не зрадила - трішкільки свідомість дось у вневольному, безвольному тілі. Катерина знову не знає, що в неї. Не чує нічого. І знову її очі падають на свіжло бручного вагачика під стелею, і знову нічого. Катерина не знає як довго все це триває. Будить її сміхити сміху, що знову обертається. Голова в неї ривка і тіло гніється якесь пекучим, непосильним тягарем.

- На "во", - пильно прислуханий голос.

Катерині ривка звестися. Її зубя цокотять, а в душі дось пушно затискається - "не скажу"!

- Встрей! Встрей, дар-можд камогто. Дамой пайдоло! Думавь, гасударство карміть тебя будеть? Що другіз здесь не білі.

Катерина не розуміє нічого. Її думка, наставлена на вічність, не може так нагло перемінятися в життя.

Її електризує яке слово "дажд". Вона плутовачись у вняному хустку, що тягноться за нею по землі, бездумно кидається до дверей.

- Хот, дура! Люди летіла? Не бойся, не заварит, раз приїдемо. нас воє в парадь; Па закону! - і він не поспішає, ахдає в медіа, навханд пом'ятини, монархічними тілами, що вписали на ньому доостями параз ошних надієм блудити очей:

- На "ка" - а негін - на пех" - і це якісь кол Катерину із другим в її майі вивели на коридор, вона побачила не в інших чоловіків і жінок, як одних із других коліа.

З якихось дверей виокочив пухатий офіцер:

- Встрей! Встрей дажд іх - змерокає він до ключника - чіво медліа; ухца забіта ванвоєд, яє відєл? До вєтера не оправімо!

Катерина йде такими кругами і довгими коридорами, що аж у голові в неї крутився. Орає відариваються і закриваються перед нею яніє івери, а в кожних склягоєд *визначені*

...а покі глухо дзвенить валізом. Катерина у великих снігах виймає. Порох на величезна, чорна закута брива; це для одної брива - знає вона, і дивлять з нестерпючі, що мігавтось в долучон неможливість, що налять бовевільною гаричкою: іі не можуть і не вигають іі про батьма. Катерина збудилась в бривах. Вона бачить, як підходить який чоловічина і відчиняє втабу, потім поладку, потім одну, другу засуву, замок - і все так повільно! Великі двері, скринички, відкриваються. Катерина, як п'яна, карестує поріг. І в лице б'є гострий березнякий вітер. Вона зупиняється і глибоко віддикує. Іі здається, що вона збудилась з якогось тяжкого сну; іі все це не ясно. У Катерині страшно печуть груди. Вона пригадує собі: дитина деось така голодна! Катерина здається бігти, щоб годувати дитину. Вона чує гостру тулу за тими губками, що, як два вогні цилістки рожі, прищипують до іі груди. Катерина не вірила, його на так довго.

Як приїжд, анімають доми міста, і Катерина вже на полі. Чим далі було це місто, у брудних хатах снігу і з закінченими мовчанням та її в страшний домок, там деже було Катерині, тем більшіше працювала іі думка. Немов який важкий гробовий камінь соунувся, дунь воскресла. Вона чулася, як тоді, коли родила сина; і в страшний мука родилася мисли. Катерина чує, як із неї мука тане, млічі на тортурі, повстає в ній це бідува, як страшно являть любов до Скади. Вона млічно ніні має повне право до нього, обудлене іі черешкою над терпінням. Вона ще не змігме гризот сумління за ііно любов серед народного горя; вона купила собі його яни, як коню, коли лежала на постелі, не бідна від муки, з тілом, в якім ядери тліла іскра життя, та все сільця овоєр новою любов'ю, безпечно відчима йому, спричиняюмові цієї муки, що для ново прегарне почування; там і тепер ~~...~~ до народилося нове, квідоме

III посуди: вона повернулася до дитини, до них: дитини і чоловіка, виступаючи над самим смертю хіба. І знову відчина вона йому, спротивни- мові всього.

Вині того побачить, та як побачить і кате- рина, як дитина, бачить образ зривання з дитини і з оном. І виходить в дитині як було і в та- добре. Оправа, т. до пам'яті і дуже болять, і в та- тарина щоб спочиває, та все там вона знає, як на кожних кроком і в бачить, що, яку бачить пале на горі, вона буде з ними.

Катерині треба докладно це обдумати; тре- ба буде якось трохи ховати самі з дитиною, бо знову можуть впасти, а найважливіше, треба передати провідникові Скаді, про того його "з'являючого", якого бачила на впад; він завжди її не подобався, а от, готове було б зняти не- п'ястості; треба якнайшвидше з'являтися Скаді з провідником і як не потрапити вона описати не все Скаді? Ой, буде він її жаліти! - і Катери- на посилюється насильно вгору думки, як- ластівки, а всі круляють біля "них", біля їх- ньої зустрічі.

Катерина щойно генер зауважує, що вітер здуває в її голові хустку та як її докидає. Катерина стоїть одна одна перед акром ро- зквітнених, білих та білих. Люди окоп сякми, потяг- нулася рівнина, з одним мовчанням біонувати провісникам в як вітром, до хіпить очі мокри смігом. Ген на обрії чорної купиною вріз Катеринина село. І в безбарвній далі влідають в темна країна, що звидло зближається до з'яву в білі Катерини, зростаючи непомірно. Катерини відкриває вершинки. І в як у думку, що не боля- чевки, під Катеринною гідяться ноги, вона чує перестрах і обридання; а тут рівнина, як оті не розминає.

Катерини бачить, як грають баскі коні, бі- вить нога жмає відділ кінного, Катерини відо- в'ється в як сам врячка дороги, як тільки дов- воля на це глибокий з обох боків сміг. Про- летіли два перлі. Тині звідняють крок. Катер-

на бачить одного коня без вереника: він трапляється
 нить неслухняно. За конем киби мізом; дівчина Катерина
 Катерина зауважує прив'язаного за ноги коню-
 вина, що волочиться за колом, залізничні шпори
 дорога на снігу дві посправа червоні смуги.
 Убрання її знайоме! Коло ніг ніяк дросується
 голова, мускулині волосся її чобіт. "Боже, Ска-
 дя!" - Катерина робить рух, щоб вихопити з
 голову, та вона помчалась на снігу.

Десь згорі потуєся реліг. 07
 - Вот існує! -

- Існує! Добуданом, - додає якийсь дуже
 дотепний.

Два вадні їх здогадалися.

- Дивись, дивись добра, Бандерівка, що кра-
 це зміла свого мужа істерти!

Катерина сіла в снігу. Вона приїхала уста-
 ма дощ приваєвих сміт і ліжа її, здавалося.
 Коня в роздумованні, як вітер замітає їх,
 заснилася знову залізничною гілкою біла, рів-
 на дорога.

Катерина не пішла до дому! Вона не хоче,
 щоб там із повітря глянули на всі його очі;
 вона вирвала б їх тіла.

Най гіше собі Прозітлив, до її це входить; як
 настине та їх країна, вона й так буде адомов.

- Адомов! - гарячий одяг розділяє її гру-
 ди. Коні хлипає і кричить мось на вітрі. Сми-
 нує голосно в ямовинах, щоб знову хлипати валао.

Сонце заходить уже, та до їх це обходить;
 краче її було отам, в тих мураці.

далеку було чути різні невдалі лаяння го-
 лосні чоховічі голоси. Голосну, статочну роз-
 мову селян на вільному:

- Та, я казав, що на мороз не показує; на
 озимку мах жіноче. - Це вертаються з цією
 рубачі в суоїдного села.

- А ти чого, кобіто, сіла в снігу та й заво-
 дил, як бахар, отакося во?

- О-й - ой - ой! - Та й лице в твоє! А де ж ти
 буди, набог? Катерина глядає бездумно, не від-
 зивається.

- Валим її, - каже якийсь. - Не знаєш? Те-
 пер коні не має свої!

— Та і на про все говорити треба, за дохав
 ішли. А от, ти сиди в своїм осні, по нима эта
 участя розбави, і? большеникім убити, а і
 похонити. Там поїдав тентоний русач в нісі
 все змурямо.

— І? большеникі... — як відгомін повторяє
 Катерина.

— І? ти, небого не сумуй, нині за восялого біла
 незадубав лоний нає собі!

— О? по все знає, чо має, — має находу з не
 ревангутанни повторяє Катерина.

— І? большеникія то добре, чо добре, — боладу
 на повторяє Катерина.

Вона чує, по не лоні не змерло. Все нині біль-
 ше, диканіше, навіть за її Снаду. Скаже нема, а
 воно б'ється. А те чо гвано Снаду в ніч і? ва-
 тляної хави, не, те, чо виганяло його з її осні-
 шн, те, чо казало його голомі битися об придоро
 ромна каміння нині, зсуудити і? ~~...~~
 на вічну муку. Вони обоє злидили молюсь те. Ка-
 терина чує, як воно знову огорнає її думу. Воно
 її життя хоче. Катерина не думься, вона має чо-
 ло, нема Снака; вона немає ніть те, як би
 було його не брехло!

Та вона тілється мусть іхьяом-паном дере-
 ногом, навіть тепер, в цій хвилині, вона Провід-
 ника остерегта мусть, вона мусть вмяти Снало-
 ву дитину і сховати від ворогів. Катерина чує,
 як зп'янила в неї очі явдоь неабиднаща осид,
 ідея Снахова, рубачів, і, воіх іх. Она хоче, щоб
 Катерина зидя, боролася, хоче Катерина ~~...~~ жит-
 ти.

І Катерина піде ціла нанешно за нею. Дасть
 себе, на дани чоховіна, дасть і дитину ~~...~~ вою
 дасть, доки ~~...~~ не виччи зме нічого, і сама
 не загине. Она не знає, чо це з. Она не знає,
 чо ця ідея - помораньки, жанади некаонтий Мо-
 лок. Чим товстішу боргву проковтне він, тим
 більше голодний. Горе тому хто дозволить йому
 докласти на своєму чолі його змвкі! Він поплу-
 тає його стеник, щоб ніколи не тодів своїм.
 лни його, Молоховими тільєн, він ~~...~~ ~~...~~
 зиди, візьме думу, забере ~~...~~ ~~...~~ часть,

а потім сягне по його дитячу, зімку, маму поки-
раючи все спомібно, звільна, з аніоткою. Ти сам, при
дружучий, захоплений, влюблений, алячатимос по-
ред його вістаром, а очей зватавчи заблагани,
перозбираючи, додаватимеш свої окарби; він з'яв
уле твоє шастя; подай же йому свою серце, штр-
ни серце свого друга і дай йому, дай йому - ді-
внече серденько. Дай з'істти Україною мизки
його, друже, святюк відста твою. Та дарма, жоден
чи Україна вона тобі, ти й так віден за мов бо
інакше непограшав би. Чим більше втрапив ти, тим
більше дружучий стонешеш в її обличчі, тим
кращий дарунками довні будуть твої долони,
хоч душа важна буде прощяттям - солодким о
прощяття нашого помоління.

Атерина чує, як в її душу вступило свіжа,
возбавиута сила. Вона йде в село.

Її подробиці по до зв'язу з провідником,
по до влаштування їхнього життя в двох з ди-
тинцями. ~~Вона~~ Вона в її годові так ново, спо-
лійдо. Права вона мити починати життя як но-
во.

Тільки хід атерини нас не так ле легкий,
шострий наблявєд кров молодюї, дубленюї кожен-
ки молодюї, пасливуї матері - дни шпертий, тяж-
кий, нешгнутый кров.

Вибачте, якщо це не ваше
зображення, це моя робота

Навернення

I.

Дзвонили бовали, і дзвонило столове обидо і в ініціалами, до ненагадувала господаря дому. Блима-ли вина у кривотелях, і не поніме блинали очі. Пои-лася наламутна сивуха, і змугнили очі гостей. Було дуже весело. Таке свято! Каз. Сергієві Миколайович Вербенкові дано звання героя радянської батьків-щини. Велика радянська батьківщина не одного героя виносила вже, живуть світ і з перемоги; неперемога на Росія - місяч гризучого дні! - "Широко ж її не римогу, прийде за молодого красивого бовала-героя Сергія Миколайовича! Як казко, не я провання ніхні! Зава опримує його машина свої хвилий дьот у най-молодшу частину Совзу, шиймо на молодий дьот".

- Сергій Миколайович, да не забудьте укргратіку вловить у сумку, - заносить ся сизом пакета Мико-тович, - так вою науирмово, я здав паразуменоя как то! Учлі магда-то, да шма не как не навра-ства.

- Нева-во, нечезо товариші, - поносил Петро Анафійович, - політика, товари, тактика, товари, адін ваг назад два вперед не сикшад!

- Давайте, товариші, шильом за тактику!
- Но і койький свав тактику знаить, - підмор-гує до сусіда Петро Анафійович, - вот, вчєра била бєра а шина уна шана. Да і інтерєса ава важаніочен інтерєсная дєвуана!

- Шаданді, бєхєт дє, шє і тебе, эсі заточєні-ня Героеві Сергієві Миколайовичу сикіла прєсави із темє підтіненкии очкии і искравии, як вогонь губками. Іі вага під столом лєгєнько прису-бєлася до ноги Сергія Миколайовича, а Сергіє Мико-

маленькі рівно віддавав цей рух.

У другому кінці кімнати стояв шмарикуватий "патетон" та певноливо скрипів кнась шмарикуватого. Мара порушувалася ритмічно, притулені до себе, із руками вже досить довірливими.

- Как кажио, что ти утром уезжаеш - лептана Мана, притулючись до Сергія.

- О каких это пор такая красная девушка кажет цього-небуть? Сміявся весело Сергія Микола-Вович.

- Ти не знаешь, ти не верів мне, но я тебе верю буду. Никто не угадет, как ты любишь! - зо зворушення у Мани кричалась кутинки губ, вона готує рашилаватися.

- Чьво смутів дівушко? - кадав Віра Микофі-їна, яка не зводить очей із парк коханців напро-тя яєі.

- Ужмоць рашилаватися утром, что лі?

- Нічево, одравім похорои о оркестром і красо-ним гробом, а Мана жатя би неопнє на памяотрїть ні на однєво із нас, на, жана?

- Ставилі шиклад зє вірніотє мані!

Цей шиклад владнєво такий сміх, як ольозє потрїтьє на з одних очей, а шиклансьє на є одного оповнєного через верх шєнїха.

- До чорта цей патетон, о його плансою. Замкнїть йому пальцїт бєсеко поєє давайтє, гїмнєво тнєє хочємо..

- давайтє балалавє нам! Гей, дєвушкї, таньєє, таньєє нас!

... "Ва прєнантє жаль опнєво..." - давнїм гогосом почнєє Мана старєй мїганємєкї ро-манє.

- На валєна, на, на валєна, - гєларїт пєснїє! - кричїть янїєво п"янїєй гогос.

- На валєна, на валєна! - відкєнєво бага-го гогосїє.

- Думаєєє не ояку? - задорнєво відмавує шикладчї Сергїєні на шнє свїє бїхєй манє.

Дзєвнєть балалавєнїє, і рєднєє пєснїє. По-нїєй бачїть, жє я чує ~~свїє~~ свїє мє-нїєй, поронїєй, повнїєй, поронїєй валєнїє та оєво "дєвушкє на валєнїєх".

довго давили зранку будильник, доки до будинок Сергія Миколайовича, що муоів віднітати від веселої Москви на запад в Карпатську Армію.

II.

Загінники плавили збігали карпатські узбіччя в темну долину. Музистай оніг на просторих хребтах ан бросав причепитв дован і гнати, гнати, шдегнати повокиньскіи вітер. Дай у груди звілля пахессон, дай мороз маале зипя, да ооінь слілі яблук, дай нога догамить іншого олея! Не догно падеться у білий цух, як весело витягати зо онігової цовані одні одного!

Веселе товариство шчть вигниастим хребтом. Дві "девушки" приидли до горю мадого самарпатського містечка капітана-льотчика Сергія Миколайовича. Вони картууть з його "гіржоти" кникі та швидко шаданть, щоб піднімсти муоів.

Сергіій не має до них кникі тарашо. Ого нече не в горні від вчорашнього; все обридло. А в "девушок" шче на довго досеть.

Обридла іх оніхи, іх розмови, шо змарать завжди до одного, ікні джесні почування. Отів би шчо онові шачикон, а бо шотів би шчєи веріаме ан аудноє на чорні гори, до природи, до самоти.

Шк деревами авроком деріком прооілен рівинні проруб; так манить кудноє у нешмане. Шкашо их вікінчуться? Сергіій у задумі повертає доана.

- Сергіій Миколайович, та аудє ви? Імн зловлять нас самдеріанці, так далеко не шільно! Ви не ідемо далі!

- Сергіій Миколайович, не сьом вам шчо пошідати? "девушки" в"януть з тусні!

Сергієні ан недобре ребиться від их голооів. Шін відбиваються кайшми і мене, мене, щоб іх шчуть.

Штримавоє, шпрямавоє і відітнує широкими грудьми. Шк тихо, швятчово а дугем. Шіде не трохи вернеться; не збудить, тут легко орієнтуватися.

Адо ш шо шудні воми! Та ш такі оміані а тим річним отрахо. "шрад самдеріанці". Акі, до, самдеріанці, та ш ороє шче; ан, щоб громадянином СССР на шчасній території не оміє у діє шоваратіоні! Шере

І перед ним той страх, перед гоусткою обідрамцін, із гвинтівками, що вінцями з носа магнуло? Ні він взагалі щось не вірять. Цих бандерівців.

Цей чудовий з'їзд! Кош домок різко порить м'який сніг. Сергій миколайович мчить і мчить, у тилу, легко, як дух. Одна долка заворозась у нього, і Сергій віраув у білий дих. То хіба треба спостяти трохи. Сергій зауважує, що він щось не дуже певний щодо озого повороту, легкиї, як аламакош, вітер прикрусив ще і там його слід, та і накрутив на він, зухавчи за красним з'їздом. Ім бригадує собі во зність, що не поєднав у малпий відносної малп і не має компасу.

Щось та буде! Тепер і на обід, у нього, власне, на складання, була б пора; він по вторинньому бранці не міг нічого прокоментувати.

У нещадних корчах щось змивестіло, і щам Сергій миколайович уопів доторкнувшись цістолі чи хоч би оглянутися, тгось озмандував йому над вухом: "Духи вперкі" - і якась рука вже відкинула від нього кобур із озброєн.

Сергій миколайович ніколи не душав, що цім богує та тепер отрухнів. То вже нос прощало, мигнуло йому в думці бандерівці!

- Документи! - гостро кинув йому озброєний ро-оїдомий автоматом, цістохом і граната. У молодий чоловік, коли другий стоєть з боку і во зводив з Сергія ова.

- Ви бандерівці? - мінково задитав Сергій.

- Так, бандерівці, коли завгодно знати, - відказав той, що питає за документами. - Документи мрсьєв я, - аритав він не голосно, та виразнотю.

Сергієві було на-мндо, що його пацьці, дода-вчи документи, вразно дришали. "Лікаво, як вс"ють мене" - роздумував він, дивлячись з-під ока на новотєвця, що дивньо розглядав родані папєрє.

Прому їти на мьор; не втілати, бо будемо зму-сені отріяти, аремовив він, врєтті, ховавши лас-порт і воїзакі вишакки Сергія до кишкє.

Сергієві вишаккою трохи дивитиш і банде-рівці, та він не мав часу тєрє, над цим думати.

він боявся щоб його парад ширше не мучили перед смертю, йому взагалі не хотілося вмирати. Світ у своїй біді вмирає, можна тепер надіятися йому насправду прекрасній. У нього ж можна не рахувати, не нахвалити! і для нього, звичайно, вмирати, і в ім'я чого? Сергієві ноги тяжко мізали холодний сніг, а думки зламалося, перешіптувалося із тим снігом та холодом смерті і далаги на груди.

Не хотілося вмирати ^{всіх порожньо} заборона відби хати-на, одні повстанець увійшов, а другий із ним за-
дався встати.

— Вийти! — коротко вказав за хвилю.

Сергій Миколайович вийшов та, хоч хоч як бу-
до йому це немило, міцно розглянувся кругом. Все таки мало хто із "наших" побував у банде-
рівському "ахроні". "Але ж, коли не виходить
звідси", жалісно протарганився йому.

У малій кімнаті, що дитинцям, раде на арте-
нал волянової зброї, він на людське шито, схи-
в за стеною старий величезний із сірими гостри-
ми очима, з суворою дбайливо піхотриженою бо-
рідкою, а стелі перед ним жовта пістоля, дві
було в донос.

— Сидіть, будь ласка, — звернувся до нього
цей чоловік.

Сергій здивувався, але одужав оці; все одно.

— Не курите! — паде чинно, по-товариськи.

— Так завжди починається на допитах, —
подумав найбільшим страхом Сергій; він відка-
зуючи хиткув головою.

— Ви українець, виходить із всього в спорту.

Сергій Миколайович не обізвався.

— Чи ваші батьки в своїх батьків? — паде
далше питання.

Сергієві треба відповісти, він намагався
говорити по-українськи, йому це завжди приходить-
ся.

— Дитинце не був, як померли, майже з бур, —
відказує він, а якби йому врутяться неясно.
Йому соромно чомусь перед тим чоловіком, що він
не вміє по-українськи. —

- Вибачте, я буду говорити по-російськи.

- Не шкодить, якщо вам так зручніше, - каже
Відповідає.

Ого це питає, чи він чує про бандерів-
ців, та він не осмілюється цього повторити.

- Як ви думаете, чи буде в вамі - питає врод-
ті, слабий чоловік.

- Звичайно, вбачте, - відповідає Сергія по-у-
ро. - Не розумію тільки, чому вам моїх візнань;
як і так не маю нічого сказати ціявого ок-
зати вамі.

Чи вам не вистих візнань треба, нам треба вас
саміх; ми вас не вбачемо.

Сергієві вистих мороз носа шкіру. "Значить
так, як на склад", - подумав він.

А тим часом бандерівський отарки, як ох-
рестив собі його аразу Сергія, вигідніше роз-
оїдають за лаборатсьон до конфої промови.

Про большевизьку подятку, про гокод, про См-
бір, доведеної народи, країну. Від-часу-до-
часу він задкує, чи Сергія погоджується
в мни. Сергія, не навчився уже хитрості в"лання,
завалто дрякує, йому не нічого не владить.

Він і так не в сні; тепер кооь врозуміти.

Остаточно "отарки" витягає кмут являюсь
газет, лативов та журналі, подаючи Сергієві.

- Я прому вас оце прочитати докладно; вам
усе буде яоміше, - каже він. - Я загляну до
вас за годину, дві. Ви, певне, голодні, вам при-
цесуть нічаряти, - додав він, залтаючи Сер-
гієві ція наглядом отаріяня.

Та голодний немонки Сергія шльнише веле-
оя за вечерю, між на папери, що ніяк не ці-
навили його в ція хвили.

- Чи читали? - питається "отарки", що вер-
нувся знову.

- Читав, - ревно занеши Сергія.

- Повторіть, що там пишеться.

Сергія почарсонів, як учень у школі; він не
знав ні слова:

"Старий" розсердився:

- Як не будете знати воього тощо, так
прошайтеся з воєю! - каже він гостро, - я
знову питаю.

Сергій довго казав слово "воля". Він чита-
ється цих паперів як остантої урочки рідунку.

Закричав "отарний", Сергій знав уже шапа-
м'яті встановили III. Вис був, "платформу УГВР"
і до цілу масу ядучів, сентонній цитат.

"Отарний" був дуже вдоволені. Він пробавляв
і в Сергія уся ніч до ранку. Була це мила, това-
рська розмова, ні слова вбо про "політик". Сер-
гієві дуже сподобався цей "отарний", вона була
жак наче старі друзі.

А ранком відвідали Сергія знову доз його па-
лька. Повернено документи, показаво дорогу в мі-
сточко. Сергій якби народився знову. Яму зразу
звїтрилися в голові "бандерівські правди", рат-
дуром сміявся воля.

"А все таки, як забрїхана нова пропаганда і
все наша оуопїлість", - з несомом подумав він,
свдучуть в вуличку міста.

Нїкого ніколи не довідався про дрягоди героя
Рад. Союзу кап. Сергія Милодаковича Бубенка, що
"заблудався був на льодїй прогулянї і мурів
сам похорити в дісі". Частя, не на перав мія
бандерівцїв.

III. Сергій у Львові.
І як банально мізць перебував Сергій у Львові.
Про знову пригоду він майже забув, хотїв забув
та, він не ввійшов в мія до-героївщини. Та все та-
ки, навіть не признається собі, він цїлявся біа-
льно "бандерівської проблемою". Прїям приходили
на душку "їхні" кричі і різні пїкати, що чїтко
палнївлялися у свїяті та наскрала іншого змісту
тут, на свїті, як годї, коли були тільки клїтєк
до мої. Сергій не може не признати, що багато
правди в них і вняхотности, навіть дуже багато.
Та все таки не бовєвіння. В инїших часах, мож
все остаточно різном? Коли Росїя майже на шє
суперника? Ктє ж упїветься за ними? Як омїть
вони в ічї словї, дїлгавї робити закодєт в та-
кїх дїлгавї-комодї, як вїветься вїкнєтєтє на дії
такий рїшєтє, брїтєтє вїкнєтєтє оновїтєтє

- Бері собі це геть, о р д е н о н о о ф а к т і
Сергій відпочив, як під ударом пекучого попич-
ниці. Він не міг тільки зрозуміти - за що!

Ін а б и це буда діяно його "зірка" героя, якби
він так пивався? його охочий лять. А що він, мо-
же, як цей голодранець, має сидіти у Гриві і дава-
тия поштуркувати першому-ліпшому? Ні, це ще ва-
надто! Пора скінчити із тм бандерівським санти-
ментом. Він уже ніколи, ніколи, не подумає про "ни-

І Сергій, в найбільшому збіднерванні, пробує
підвиголтувати наймоднішого валеса та змартає д-
ки на янінініз вечір.

Ізрешляа цї Імочка & з кружяньським лачном,
днібним зблани та чорним південним вохосся.
Іліі Іде "мадам Баттфляй", Сергій притулятьоа у
темній домі де кружянької дани, уц'ятьоа музика-
код і буда йому добре.

Али щоб тої спутаної дани не надисоло, дось ма-
да приїзати, та і летувольний полко змартає.

Маа й Сергій свої аловоти, маа, та не й яві!

IV.

Сергій опинився на поїзд і мусить трютиоа
зі самого Ктоміра до Києва приагідити тягарем
вми автом. дорожньою машиню, із двома д-вочина-
ми валова довгих боків, інаху три пасажиря: Сер-
гій, біая нього идея міонадиста, - оімнадиста
річне, може, дівча і на-проти серг. нквд. авто на-зи-
соістії дорозі трюа таа, ко тра пасажирів мораз
ізарочно ударяють, далоа від себе, від чого дів-
ча са можний раз червопіа, а ошарий оераант, від
якого несе алькогодом, робить ріені найнепротів-
нівііз заувага на по тому. Був тр вень, але сік дріб-
ніі дом, і буде, власне, холодно. Сергій, як міг, шізь-
во загротавао у свій гумовий плац, з одною тільки
думкою: бути чия скорше а інаві... дівча було че ці-
маве. Іарне днавіть, але а тавом якоюь бешадіймов
наівністоа у широковідхритих незабудьковатих очях,
що "не варре було заходу". Али уота маю сирлади і
гарні, маді, м"яко вишочені і такі свікі. Сергій
мігб би заждотися, до не не ціловані. Іа браму іа-
ного завіття Сергій, сховавав руки в рукави, а го-
лову - як найглубче в компір, приглядая до тих

Дорога трохи поправилася з вони ішли вже відлісно.

Сергія дивлячись містачку втратили їх на провінцію документи. Сергія дивлячись порпур у грудній кише-ді завдяки йому в голоду паштетам. "Інкорядку!" - він ховає недбалем руком а'янку документів у біч-ну кишеню і дає та знову тухлять. Дівча що жиньсь папірчки, не серпант - "навіжні!"

Сергія дивлячись, як темна завіса хмар проривають-ся на заході, і зливає у воїх кишені своїх порпур велике колово сонця. ось вночючки міліага! прече-кі й, на сміх у вогах не від сліз в очі дивлячи, вигтіли у великих доконах какабдних: суха погода застра. Обабіч кише розкинулася Україна у воїх сво-їх проночій, тихіа, передвечірній краєі. Сергія зав-дає маб еантимент до України: затягну і любе тут. Вераз, дивлячись на карту ССРР ніби в Сергіоті на величину своєї радянської батьківщини, відчував він легкій пострах навіть цілі вельгеноської пля-ми: душа його не мила до зочептася, губилася у цьому просторі.

Роздумування його перервав наглий рух біля во-го особи. Квд-вот, не прискочив бр' до нього, почер-номілий та верузокній якийсь воє, підкинутий ма-явною, арміліт його всім тілом, тримаючи рівночасно силано за руку перестралено дівча.

- Таварна, ви мотайте, а пот оти мижая гадина катала у вас варасть документи. И словін зно за ру-ку.

Сергія видивився, нічого не розуміючи. Та серпант зразу вніаюу у овою звичну роги.

- Не, бандаровская еволочь, дакументи давай! - видивився він до дівчини.

Дівчина дівчина, не відкинувшись ні словом, онг-нула знову за папірчком до свого ключочка.

Серпант погірдився кишеу на нього оком. За поє-чао дівчини доконяла кону спіаю, но вона в-нід алова, но вона не зине, внасне, чого вінної хоче... Та серпант, не олузавчи, перервав:

- Гаваявдай сумку!

Дівча стояло, не згинавшись. Тоді серпант ухопив невеличку ілкороний торбину та почав витрясати

воїнякі ніночі лавки. На сходах лежало пошту-
ка, вонена у вонянину банфур... не був невеликий
радіоапарат.

- Бандеровою куріарка, - в цілих знавших
речі книжков теордиз орришт.

- Найдом гадубка, д. конюшня. Партизанов за-
логатлоо? Дарад овлеам ручаї!

Івчина олужнямо дала собі кон'неати руки і
ондять тию в дугу авга.

- ддя вде товарири, наува пажуче аргатъ да-
дукенти. По аднагведі ж еті бандеровици - сволочь
стакая. Ана варует, а ти вазісь с нем денерь. Сво-
лечъ, - не дав отвердид в керо-онанням.

"т причениламо до мене ці бандерівкі", - ду-
має за цей час дихід Сергія, - "якоб тільки я

одни був на світі. Не могла ждох него іншого
вирата. Акраз у мене!" Сергія андає овом у ку-

тик, де сидить дівчина, його хратує це білшии іі
логірдукувій евокіз. "обрачена нарізна, думає би

хто, не бачили, злогідка Яма чорта іі. Було цех
палорів! Демов проситсья, дурне, в в'азиниць, а мо-

тім буде трыетось і хлнати при ногах якогось
там. урна! урна! І хотів би в знати, шо думало

собі це гуса, вкладаючи руку в мою кишемо! Нико
іі. цих бандерівців, дяті не хочеться, чи не?"

ного охонила- дртъ, чога хочуть вони від него
оцком, ледьм признабує іх, як вони знебу вирива-

ють, бржевільні, дивні якоо, і чиняються до него
луві рон"яками. Сергія хотів би бачити; як дівчи-

на ця буде плакати, як буде дрижати за своє кут-
тя; він знає ці хвики, він гом був раз в'язном.

Вона кхтнетьсья за ці диглацкі манчі, в які по-
віряла, вона мусітме признати, шо їде на муку для

божевілья, вона риддохъ реїх "іх манавно.

І Сергія вчонився цієї думки, шо вона кхк зро-
бить, власно.

Він хотів би бачити на бандерівку, унекореном,
без оцієї морени на догові; в яку, не знати чога

одягаок. хотів би чути в власних іі бандерівсь-
ких уст промлони на тих, не впроисотила іі.

Він удраєє собі, як ці вкочені устоюва вітру-
сья розпустилки помідуками, як стараютьоь блжову-

ча нова монета. Він хотів би бачити це все.

тому заблюмає ідея, якої він не може відіш-
нути.

Є Говаріє сержант, - каже він, вранці, - а що, якби
ви так відпустили неї цю "девушку" на одну ніч? Вам
і так але з нею воєтися, вона до мене, власно, відмог-
ся, я б пераслухав її череші, завтра правесу Вам у город.

Є Сержант зрештуйів пропосеніє Сергія по-своє-
му; дівчина "начово", і ніхто за неї не влімста-
ся, а от капітан - молодий "барень". Вона така
йому першому наложитися та її принаєтся тако-
му "ширшаву" слерає, а йому на чорта а не в-
дється, він у службу чи мо? Начальство і так, не
хімстається.

- Пусть будет, - каже він, вранці. А магаріч
поставіть, зоці Харашо пайдьот? - Влада він своє
виного, підморгуєчи.

- Поставіть, - згоджуєтся Сергіє.

Сержант подає Сергієві. Впиську адресу, на
яку треба завтра ранком відотавити дівчину. На
нім торг свінчався.

Новоді темніє: западає погідня, зоряна ніч.
Сергіє думає, як влімстуватися йому з бранцям.

Йому пригадуєтся антиана гостяниця неда-
леке княза, жуди літом іздять мисли "на дичу";
тепер вона, певно, порожня, де. Це добра душа, ті-
вється він.

Сергіє подає поєрєві місцевість, а енкаведи-
стові врясиє, по він зече залишитися на-ніч
перед містом, звідна ранком поїздом вже відста-
вати дівчину за адресою.

Енкаведист окутає і смієтся за зрозумінням.

- Толька анэй помні! Пусть палакомотуєт міань
зно раб, радубка, тєліх, как она, не адуєкати! -
Видяє він несеко, коли авто затримуєтся.

Сергієві чомуєть приєро, по енкаведист так
брудить чєт на дичину; йому кадь її трєхи. Він
помігає її азїєти в високого аєга, та, коли ве-
лика буди аєкиає у далі, розв"язує пов"язані
руки /як повєде її так/

- Тїєли ти не втїкня, бо стрїлятьому, - оо-
терїгає.

Лєдєн він довїнчєє ці слова та отав розгля-

дівчиною за дорогою, коли дівчина вносігнулася, як
жінка та кинулася в усіх сил перед себе. Сергій
догнав її і зловив за руки, як дівчина проїждя з
боку.

- Ім'я, зня. - заокреготів він у злості, бо зно
ву охопив його не більшов хвилю. Він взяв її
міцно під руку, і так підляк вони, двоє смертних
ворогів притиснені ніби, як пара чоловіків. Так і
прійшли у гостиницю. Усунула господарня завила їх
у павільйон у саду, де всі кімнати стояли на пус-
ткю. Сергій не відотунав від дівчини ні на мент,
ні на мент не випукав її руки.

Бренті, господарня салляма їх самих. Сергій
встав обернув ключ у замок та пробував з'ясува-
ти собі свою тактику відносно дівчини.

дівчина саділа за столом, прями, спокійна, із
стискеними своїми гарними губами.

Сергій не знав, з чого почати. Не було ж ні
зачинитися у той холодній випрямленій "царині".

- Ти бандарова? - вкинув він, вкості.

Мовчанна. Сергій з'явив очі у свою бранку.

- І не сором тобі вкості у чесних людях!

дівчина відскочила як шарена.

- Веру потрібні для організації документи у
свого ворога - це не країні - кинула вона з най-
більшим обуренням червоної воля.

- Для організації, для організації, - випрямив-
ся Сергій, - хіба ти не знаєш, що таке ота твоя
організація? Кухня на хресті поля, якась там твоя-

ва супровод міліонів! Де які танки, гармати, авіа-
ція, де які совєтники, хто поможе вам, хто піде за
вами, хто охоронить божевільних ніккаів? Говори

це! Говори це мені зараз, чуєш? Сергій чує, що він
виходить з рівноваги; він отояв над дівчиною во
отеконенням кулаками, немов бити збирался.

- І які, наві, хто? Як уявляєте ви собі це,
жінко - допитувался він нагалью.

дівчина була вразно приголомлена.

- Я не знав цього всього, - сказала вона, вкості.

ті. - Дива в вона дурна. З подумав знеохочений Сергій
що вразу проходов, мав об'явити відром-холодній во
ди, - вона нічого не потрапить сказати мені".

- Інше знає, - промовляв він, вміщів, - то того воєни зі собою хто-зна-мо і хваленою цією своєю організацією? Невидальника! Чого плазався сама у в'язницю!

- То за Україну, - прошепотіла вона в проконаннях. - Вольовим вбивавъ її, а ми б'ємося, не в'ємо!

- Не дамо, не дамо, і дасть, і битися перестане і тобі відпочеться незабаром усього, не бійся! Ти знаєш яка в'язниця, де п'ядь!

- Знав, нам казали.

- Казали! Казали, но інше, а бачили до інше. - Ти мусиш признатися до воього, сказати, що ти нічого не знала, не вчена, що тебе обдурили.

- Я так не скажу!

- Чому? Та ж воєни бачить, що ти дурна, нічого не знаєш, що воєному винні твої проводарі.

- Дурна, но дурна, а що мені треба, сам і не признаюся. - Дівчина чується видимо ображена.

- Мені не признаюся, а тих у ноги цікуватиме, як добре дістанеш.

- Не скажу!

Сергія хратує зпертістю дівчини у найвишній ступені. Тому вона вдіє перед ним героїку! Чому не скаже правду, не бачить, яку дурницю втіля? Перед ними третітимо і відречеться цією своєю організацією, а перед ним робить із неї святиню. Сергію її переконуює, він мусить бачити, як ця організація ляже грузами при його ногах, як ця "Україна" розвіється, як хворий дринад у світлі здорового розсудку. Він шукає в своїй голові воєних, тверезих аргументів, щоб переконати цю дівчину, хоч яка не мудра відкається вона йому. Та, до чорта, не про неї йдеться.

Сергію думкає івильку і тверезо, отже починає з'ясовувати дівчині всю неправдивість її поступовання, боє абоурдності її віри, він не знає її.

- правду я кажу? - питається, вразі.

- Я не знаю, певно, ні.

"не безнадійно, - думає Сергію, - а признаюся?"

Твердо переконаливо: "Ні"

- Чому?

- Бо це була б зрада!

Сергія охопила паніка. Він кинув до себе якісь шматки б'є мушкетом об стіну, споче ногами. Він сам чує, що поступає як бомбовильник та не може повздережати себе. Він мусить її зломити!

Зораз більший її спокій доводить його до крайності. Вона не знає, що таке страх, а веде себе героїчно, дивлячись у темноту; він бив би її.

Сергієв блудно розглядається кругом. Чому треба знобу зломити її; він візьметься до неї по-індивідуально!

Як не притомний, хвитає він ніби вліпав, до лона дівчини та присунув її над обличчя, по горіть на столі.

Сергієв чує, як еквартить падена шкура, як не сестрять легкий пах опаленнями, від чого йому не мов краде. Зораз все спінчиться. Буде спокій на заваді. Він не чує ридання. Здивований підносить очі на дівчину. Вона стоїть тиха, оповіжена, лики очі повні сліз, а губи отиснені до дна.

- Чому не кричи? - кинув він глухо.

- Я не буду кричати.

- Думаєш, кінець на вім? Думаєш, це марті?

- Ні, я знаю, буде не гірше, мені казали, - відповідав вона з цілим індивідуальними переконанням.

Ві, це вже загато: можна збожеволіти. Сергієв кинув обпечену долоню з великом чорном ранком по середній і нервово бігав по кімнаті. Його охопила якийсь сором, як тоді, коли він винено йому йому його бунку.

Він кинув оком на дівчину. Вона окулилася дмухав на опечену долоню. Сергієв сягав до кишені й кинув її на коліна свій "індивідуальний пакет" в перен"язком.

За хвилину поглядає оком в бачить, як дівчина не може порадити собі з перен"язком прі свої руки живов, він нахвляється над нею і потім чки помагав її. Його жалеть стид і жалі.

Він хотів би зібрати думки. Ому досить цівні дівчини. Хай собі тікає або робить, во і

Він має волюго досить. Він небігав з кімнати, і навмисно не закривав дверей.

Виходить у сад, зникається у якийсь кут і довго, довго думає. Ному все таки валь дівчина, він не може не сказати собіко вона героїня. Ан: Ному її іі ваївної віри. Він вдоволений, що дав іі можливість втекти. "Іі, певно, вже деось нема", - думає він. Він сам якось зі справи викрутяться, одомоносить, рахувати, і свідків не було, і саркаст зады себе мовчатице, певно. Сергії вдовошений, що так скінчилося; "Дав собі їде, то я заохоро-сон".

Іа простудилка, тягне щось Сергія в цю кімнату; він хоча переконатися, що іі дійсно нема, що нема цих всіх сумнівів, а дим давній олювійний, вдовошений Сергії Миколайович із носковських часів.

Із серцем, що в зайнемудрий спосіб б'ється, відкриває Сергії двері. З найбільшми адивуванням бачить він дівчину на давньому місці.

- Та не втекла? - нерозумно питає він.

- Ні!

- Не бачила, що двері відкриті, думала, що отораке хто?

- Ні, бачила і знала, що нема нікого.

- А чому в тоді ...

- А ви, та я вже розстріляли б за цей

- А що тобі на цьому залежить? -

- Коли ви випустили мене то ви має бандорівель!

Сергії ошців.

- Іди опати, - сказав він, радиш до тебе приїду.

... Світанок застав Сергія в городі на цьому місці, що перше. Він мав багато до думання.

Нарешті, встав; різнов. Він розумів "іх"

"науку" "іх" ненависть, "іх" героїську, любов.

Сергії відарив хогенько двері до кімнати

дівчини. Вона опала міцно, опокійно довірливо,

як коло батька-ноньки. Оббандажовану руку три-

має відкинутою далеко, губки відхилилися због-

на.

Сергієві було мале будити її не, та час уже.
 він торкнув її хогмо за плече.
 дівчина окрижилася брешом закриття очей, вид-
 нос мую підтягати хвору руку, а потім від-
 крила очі і з усмішкою глянула на Сергія.

- Чого ти омієнош до мене, - сказала схвильо-
 ванки Сергію, - не болять тебе?
 - Болить, але не такі часи!
 - Звідки ти і ти знаєш? Ход/хвд
 - То зразу видно...

Сергію похотувало, а потім самішас!
 - Довольно мене да вас, до організації?
 дівча переляклася і відсунулася:
 - Це можна, треба заглянути на жобу.

Сергію почуло, як стігнало у нього з-під шкір-
 обідувши вомма, адобута з таким трудом. він по-
 тановив не здавати тих разом.

Подумав добре, може, навіть якийсь час
 я нічого не хочу знати, ти мене поведи, - з
 цинстеральном прозубом навіяв він, побідоукати
 ома з дівчини, ко була тепер єдиною надією для
 його відкоденної дитини.

дівча думало і думало, а потім сказала:
 - Ага, а до ви мене служили б, від мене ні-
 до не відхадити б, а потім хотіли б побігати
 довж, два або й більше днів і німі, токи не
 вас в них не прийду, - вкраті, чимсь да вона ж
 медлено.

Сергію радо вродилося. вона це дава боби суми
 на два хрві.

- А тобі на іди, - запитаво Сергію.
 дівча відповіло: "Маруся"; - а Сергієві бу-
 но не дуже мило. він за зхолодним вкрихав
 собі орав казу, чо даремно його купати.
 дівчи, побранчавсь до руки, як дитя, вимови-
 ворталчюкь вичу до іонуваним тілом, а він

дуже.
 як сает нахвдот...
 - одна дівка...

... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...
... вийшов з-за ...

Дорогові хорішлов на провесні вилізі влітку, правдо-
гий плав відкинувся для хван-кошарон, бутанни-ч
воднос, а тепер уже добре двома зверху покривав
ного порохівника. Попливлення тоботани д'ятіани,
якід відмастили одних, великі забалотіні чоботи
летунади тлаю, та нос тижі Марс, як то ікона бу-
ло олодіратнос по митраніні кінці, пороцівінну та
наоунені на чоло міожані тучні, подорожній лінув
раф мінку, але олупоні зина зі вчі на нього не гля-
нум, міждяній, тжаний ния, аюом аюом юноу, не
одекулівана

Дорічка вкрутилася лісою нос в тору, а мішка пале-
тих, заглиблена в свої думки, ніо палуцівавів брун-
кани, на мішка плодом, шраним радіні та влісоу вно
бачки, чуда во китя — внону, но поно рожилося при
овироні прообразних гірозних аюотів. Сонюс голо-
тии донос Доминидови по дереву, на шхідно зови-
ли його раменами овоіх бідині, анемічнл поа мі-
мі, мілел, від зрубах та смігу мекіно і ціка-
во заглянали на світ Божий підокімітнл, а та полян-
ках впроко розговнедранном вно проліса. Як таку
подяну, та превіорани, зкіла мішка, бона брляну-
шюа, наекудити, та пола нічого не вофула квін
итанок, і вютовів, озерава влечнл об мішкоу, по-
волі, склнула тжкіі ладіччел, а лотін отрулол в
ранан, завадмилі плак та... наюодяній отанула
Пріма вурд. Золоті грукі кооси подвійном короноу
обвнл голову, завваучнол на вколах в малі круг-
ленькі лучері, великі чорні очі гляділ тепло та
блестіли вогнии відблномом, Ліла м'яла волічкова
блявка та муца велена оліднічча дозвоаял лдо-
ваторно в'анком та тендітноу постаттл, і тільки

воляки засоложені чоботики, з широкими, відсти-
 очами халцями, в яких гусадном ноги дивили,
 робили іі похідні до міста в чоботки. Сос
 стоїть вона, чоловік в чоботках, та і чоботки вобон,
 що оботушли тілим колом пошнику, що додвиг-
 тися на неї, на весну, та усмітається, випробує
 заботенізі від ноні жемона простягає іі до
 сонця; нивірик білаво садяче на неї з жаром,
 а під ногами рощінось білаво, дається по ш-
 рва відкопється дісові, ногам, а сподотать грин-
 ки, танковим хороводом ровоміані, діамби та си-
 тирк, а біраа Верс, обмицуючи свої чоботки, а на-
 віть чобіткову блудку, розвітаєсь тонкими сар-
 пилками та, проводяєра від іншими очима пого-
 го до живо у дісі, не дотикається пошника стона-
 ми помні, поведе іі оітчи мідні і дохання.

Та дівчина відновилась тільки та тіклякоя
 провесноє, та іуна іі скарлявома, нині, сона
 шцерле ііа іі вбого жодого правління, до нової
 прані. Прані нині була якнабідько, вон колода
 іі дула горити, як обіла, на дотроді Витчів-
 жни, ко год кажемо відоучає від ноні свої інші
 почування, відвадича, хіба це, якусь радість, во-
 ливу, до в'якоться з будніоті іі мелодості, во-
 лон, кривавома, хвильоті жоданні, мабутині;
 доного, не кажемо, дівчина відвадь, ялову, у слов
 "сіурю" спокудити іі та спускеться гевялово,
 стамал в нині, до розвілає оіа, відвагома, в
 боді з радого, нині; до кривоті ііачнику, вона
 з-радеку бачить оні, повивлені нині; оні іі
 охідують, за нині, діламо та ноні зустрічі, об-
 ревно спускається в нині, хоравні ові, відвадича.
 Та не тільки оні, дівчина; погляди, старого, і ма-
 лого званавноть охідити, нині нині.

С. П. П. П.

Дівчина з поголом залила село; вона вде
 нині останніми хатами, та на тут же іі несподі-
 ванна. Насеред дороги застрима у бочотічч оі-
 вон, від оічем наставився кудамет, та доваруге
 несподіється обільниками, дівчина рада б обмицув іі,
 та зет задісно, вона з відрозом нині нині, нині
 нині відххки та відісні погляди, нині нині.

...востановити темні постаті в довгих хротах, су-
проводжені шаленим гавкотом всіх собак. Десь лунає
голосний плач, якесь крикуння крає собою велика-
дма вогнем хата.

...їх провідники іграли у нас, що вийшло і
та безпечно об'їзді. І він вийшов для нас тавку
завів у одній грядці, та ніби хіт бода не присту-
пав, а вноч пізньому не в'язок у кіс.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

...вчаші, вод одно, вона дивилася, як в чер-
воної спілничкою. Відома хустинка, що в'їждять
цілько село, яке, як мученик об'їзді, стогонь та кри-
куться на дрю. Мушкетер на порохомайте пи-
гань, в'їждять ці стогонь і ці стогонь.

на змінилася, додав олюду; - а саме жоді дівки
до цього жодя надіроміданя дофтика бля-
нула на дівчину високо в горі умітаним, і
певно.

Над іривідникя - замірило якое ад-
но чамо до цього високо: - і так від іривід-
ника - на діло, до що.

Виделж на хорікму, до легко піднімаюся
в гору... і чим судя дінава на іривідникя та
на слов ново життя, дає якое не очікає за-
двоти життя, які не вгеліла.

- Як береже мене яке чомо до іривідникя.
- Так, ділого в його "жму", не стільки жем.
- Кої дотенеріані іривідникя були завжди не-

молоді та добрі і зростаю не замілила на мо-
не цілом, іа хні собі буде жма, яка хоче
я не сама, а дам собі жма, - додала по-
тилому, дуже вивчено.

- Як на ви "даєте обоі раду" - засміялася
високи достать, поглянула в горі на тенітні,
чакло ділогу достать, та не жуча відловіті
додала: "вкорчаєть покруго, шав кинув за-
нати вам очі".

Дівчина спугливо стиснула корополну го-
ду, "об'яловил", зав'язучи хустку, ви-
разно чун інакоче тепло її волосся, жучеько
рама та пар чірно підтримувадо дівчину, а іали
сонд, жартути, як дивні другі, якімось
канд, отенікани і таная.

- Увага, крибіка; - попереджува високія
та, доглядати дала: безардний рух дівчини
додав: пробачте, я буду зупинити ваяти від на
рука. Дива дівчину шав та шіб кудию, дівчині
ажнадова, дуже глибоко вики, баренті, постанів
іі на хорікму.

Дівчина стягнула хустку і розглянула
додарути, величеза кинати в келинами на оті-
ках та опокійним різним світлом настільної
хвиць в велика абжурон іхтала заглином. Кни-
ки на полках, розкладені на столі газети та
різних видів аброн, розвісена та розвісена

вешають червоні двори. вишченим дриотом поклав свою голову на добре, метарисське доло старої церкви, і, велика її-тяжця.

Чи-дори вже добре знаходилися по небі, у держу прилюдки молитвою партызана. Рукою та шорняві голови повірно схилилися до прибитих престолів зіг на старенькій плачонці, руки незручно складлися до треміння, весміло блискала зброя. Приходили вночі і вночі пропад ли.

Перед великом престольном іконом, на ступнях бічного вістара, аничка. Світло червоної дямбади несміло блукалося по її золотій, високуюкороніваній голівці косаки охленик тешир у повірній просьбі. Очі від опуклих вій час-до-часу підносилися і звалилися, і зці карії зота не ворушилися. Давно перехристілися зирокни посацьким хрестом. Із тінів з під хорів заведено приглядаються зтонутій у молитві дівчині.

Останній давці дрімать дві побовні бабуші. У пустій церкві чути Бога. Аничка чує на рамені сегані дотки, по морозом пробігає її тіло. вона думується, чого хоче Мирон.

Аничка на мого промовити слова, дни влівається хвильку в Мироні очима великими, великими, більшими ніж в іконі над престолом.

На на двох пацьці кладуться на пробиті ноги дрімота на плачонці, і тихо, та твердо лунає:

— Мирослав присягає перед Богом тобі, Аничці вічну любов і супручу вірність.

Того ж ти так дрова, моя віна.

— Я не знав... бояв, — запече Аничка і, вибачачься, ч'якими скорим руком обтирає свою золоту голову об рукав Мирона.

Із отрах живилося в церкві. На зворі весілля Аниччині справиле май.

Гіотам був цілий ліс, ось розділі яблуні — це бівороневі дружини. ось смерічки — адрокі дами у стиянх кринолінах, ось берізи, по одягудиною шлагло і генер дрімать трохи від охмивання чужим шастям. Об святи отабочні — дуби, ось словах говірляні — голоні. А понад усім панує високий

Вірніти перед нами тебе Мирослава був любов і вірність.

... 60

Лиття. Перед очима стає мадонна Л.Н., закинута у своїм пишнім домі серед мисливських бас та перських килимів, що світять їде арґументація, як ніби не персоналія пророк та перодуза величкі справи, стає герої-новотанець, повішений, як Іаґда, на ринку, в З., станичний Іґр іх овося непокірною зв'язкою ладною, малює "мудіи" з маленького окоду, що "для заріску" стигає на соніе в кравчинях, "вхід на пропускані", а для ідої як невловиний добродушол розносить наву літаратуру, приходять анґри, стрічі, вісті, звіти і т.д. і т.д., як діалогова тасма, пересувається образи маленького світу, ладом, лиття на повороти, що хвос-томанить так близько піби, а так мовлявмо далеко.

Лод як оповідає анінча, поно якось не так, як звичайно. Душі в неї заливлюся тепло "до-го рух і відлику та, відбикає чомусь вагу іі словами. вона має почуття, ядби іі нікто не олу-дав, вона зауважує, що "прое справді хитється на неї, але в очах у нього не оповідання ма-нає. Іі стає моторошно; та вона проховає. Тільки бідне оповідання, звільня тратить бар-ву, стає якесь непотрібне. вона б'ється до об-стіни, а дві душі ведуть різночасно хрґту, ін-шу розмову.

Анінча свіміла. Мирон свідить тихо і не зі-знається. ушнть вітер в до ам... нді свізієть лисовитом. анінча свідить, як вода суцна в дощі над нрз зобрається оджа; мавнітьма, мннн, потім біда... ільма, грубія, грубія і зараз ошде. ладсь мана долоня закрила анінчці повіяк... мн-лику анінча хемить тихо, боїтьоя ворухнутюя. А гарячі юти дрицали до анінчиних уст.

не опеть стара червова на горі мавої но-чі; червоное світло блимає в іі віконцях та ковані дорілками хемить поміж старі шани. ад-маче мана ві ошце видібно ам віх бамі і там мортас і там мортас овоєв повивор, піби шом-лене віх мовлявма хитя. хіґ-чису-то-ста-у-м-*

високим голосом друкує, що порядок дають, — соловіїв. Весільна оркестра-лаб, тне від уха, не залуччи рук і інструментів.

Аничка і Мирон блудять між розцвілими яблунями, п'яні собор. дискретно тут і там приовівають каганці вір. Запах зацвілих деоь коввалій дурманить і б'є в голову.

Мирон бере свою молодку на руки і вносить у криївку /ноб платило/.

Асі гості дивляться за дверцями.

Ця вівірка цікава сусідка з поблизького двора не втерпіла та побігла заглядати в вонтилятор.

Коли другого дня Аничка вийшла з "хати", побачила на світ яблуні, пшанні вчора, за ніч облетів та вкрив землю свіжими плагочвами. Аничка дивилася на світ іншим свіжим очима.

на повиденні: омережі, що входила далеко в озеро сиділа золотокоса русалка та розглядала прозору "водну панну", що сиділа сплутивши блакитні крильця, з трудом продиралася по засохлій гілці. Яркий червоний купальний костюм "русалки" надав барвисту пляму на темно-зелену воду, на зеленій майже чорній лісі і такі ж мохи кругом. Він підковито відслонивав її золотобронзові плечі і струнки ноги, підкреслюючи немов дивним красу закритих форм.

Була глуха тиша. Сонцеві, що стояло в зеніті, ледви вхавалося, для радості русалки, паяно, розсиглиги цей майже понурий краєвид. Велике озеро стояло неморубано, дим час-до-часу на омкій середині, до сонця, заломжувадоь зеленє плесо золотавою кинор, але такою, як коим з чмності кривить уста красна дама. Дальше стояло чорне надлісне. понад зеркало води тут і там виступали суці вершки омерек, затоплені колись якимось катиклізмом. Свої мертвецькі гоні рамена повиті гали вони з води, немов потопельники, що нерва захотіли пробудитися до сонця. Луоте, гостро наімене їх гадуззя не було ніяк запросимами для пияваа. Інаї величезні ста-

рі, смереки посподивши на на самий беріг та, убоги
варчи, душно споглядали на горе своїх затоплених
родичок. І ородаті мохи робили, що могли, щоб наври-
ти соромну нароту затоплених та повалених велет-
нів. І крило дло, другий час чи воіме царство, яку
безодню, яку таємницю, ніхто не вважився б доходи-
ти.

А диничка тим зовсім не керилася. Вона знала
що всі ходи по озері, знала, буди вчинити зрадди-
ві мавки руки велетнів, любила почуття небезпечної
безодні під собою. Соь вона стає на кінця до вале-
ного ня і з п остягненими над головою руками, як
дистіхива скаче у чорне плесо, що проковтує її ти-
хо і викадає ген дикше. На зустріч диничці пливе
мרון. І він зближається до неї близьенько та, моли
що обоє мали б зударитися, дає дурця поцід неї
і випливає позаду, х'яко дотикається до її стіп.
Диничка довірено простягає йому оточив випряме-
них своїх ніг і соь напнуться вона хвилю тзоє - оди
пливе. Диничка посуваючи його руками рук, а мרון
руками ніг. Потім поринає в підводне царство.
Бреєті пустує, як два водні звірятка, на повер-
хні, щоб зкінці одна рівно з другим кроками, рів-
ними спокійними рухами нестися ген ви на кінець
озера. Там кладуться на взнах на чорному плесі.
Зідпочивають. Сміхаються до сонця та до свого
плоту, а видно, як круглим дуком підносяться на
поверхню і поринають у темну зелену, щоб внову
піднятися. Два золотоборсові рачена плывучо на-
взна динички, до кінця, отімаючи водю, немов
дві золоті риби, гудяться, скачуть понад воду,
і соь вона вач ви березі.

Ух як холодно! - криється, здрігавшись. Та
мороз ввесьло анказ в сторону мрона.

Лови, як злових, то поціхую! - і не біжить,
як дотка мавки, іні ли: знанов стемнийор беред
ніоніх метрів.

О полянка повнова, блакитна вся від буиних
сміхих позабудьок та скупана в сонці, загубилася
серед синіх верхів - мרון зловив диничку. І поці-
лував його диничка не раз, а багато-багато разів.

Зорі догоряли, як каганці у випалених ліхтарях на сході ваз яснїда довга цитринови смуга, білі хатки подягали спати у довгому ярку та не спілять-ся до вставати. Новолє село згинає за горок.

Миронів Зорон раз-у-раз виривається вперед, до казуччи різні міно-кі "штуки". Анничка леді йде легким градіозним кроком, не звертаючи уваги на пописи свого товариша. Зорон Анничка виривається вперед і гине в тумані, Мирон здоганяє її і тримається недовго позаду, бо мило йому добуватися її струвком достаттє з округлими б-драми, ніби вродили в оїд-ло. Зорон вони рїаньються, і Зорон, не без почування, трясеться об леді та кладе голову на її голову і леді усміхається та розділяють свої стримена.

На горах встають мряки та міліоними своїх рук чїпляються до дерев, корчів, октів, кінових Грив, золотого анниччиного золоса, торного Миронного. Остає янцєв дїльни, синїї маляр та починає ма-ловати боля туманни ружом, фіолетом, цитрином... Дов вірнула Анничка з коном у залужотену поляну і зникла в очі Мирона. За хвилю вириває між висо-кими рїдкими деревами, як в'язя, топлениця заблудана на дні прозорого морського паротва. Он попід дере-ва у вірїї мряці посїялися багряні вуглики жару... з мого відобисю-сходу.

Стенку перетягали білов змієв крута дорілка. Девя дїткнувся її копитами перашї Зорон, як із баг-зьмого гушавнику загавкав вудомет, завокотїли авр-ми.

- Анничко, за мною! - каде Мирон, оглядаючись і пускаячи "серїв" та валяється острогами з боки Зорона. Анниччина леді дрижить і нервово стриже ву-хами, але ногами в бігї ледво до землі дотикається. Анничка оглядається і бачить, як з гушавника ви-дїяється група вершників та починає погони. Коло вух адвонить кулі одна пролетїла та близько, Анничка чує, як леді підскакує дїво, і вить залени біля з правому клубі. Анниччина голова б'ється об землю, а плачі її дось драмне ідко. Она пробує уві-дїляти ногу, бо боїть так страшно, та стримено тримає цушко. Намагається кричати та голос каданю голови губиться у шумі погоні.

Ужрон тхитасом явось нечужа за собор гадьоду
Лехі. Зін оглядається і здаєку не перед дхитивям
містком, до дорехинувся між двома горамн над пропастью,
бачить самого вархінія, а недалеко в тумані куря-
ви догона. Жрон триснула в боків ворона, як застог-
нало звіря, та блисківкою цонблоса до мосту.

На містку здоганяють люди з анничкою, до замітає
волхвими розилетаними косами дорожня куряву. Жрон
і большевикм рівночасно. Мінъ ннїадець на коня, і
задець на іздія. Ось Жронів Ворон над самим бе-
ріком міста, а большевек навкинує на нього, до
схннути кого у пропасть, та Ворон підомалує як на-
ленія. Жрон хватяє москала за плечі, і ось секун-
ду завводи жарухомо на коня безодні два задія
сидетані коні і дам іздія в обіймах, як дві рів-
ні терези ваги зависнуть у рівножззі, як врозті.
звільня одні в низадець, а підїмаєть ся друга, так
повові відхилився большевик і разом з конем грянув
у безодню. Жрон мерсіє підняв комдіє, задіте,
багров оходячого сонця непретомне тіло анничкини
та перекинумаюго через коня. Мільма інах больше-
внкіє вач іх здоганяло. Жрон почаствує іх іа сво-
го кулема автосата і чорний мінъ іа чорним іад-
цем іа білим обаятчан та затиснутими губами носетї-
ся, як вихор, і насе добрїїнну водотомоду здобич.
Зелнє сонце багравов кулер звилляло, врозті вач гра-
нітового шпнє. Холоднї вітрець прїсїв мїа рухами
конові і черобіраз це зодотє волоєся. А іздєць і
кінъ запауталєся в зодотїм павутильнє. Жрон
Не дїгнати ворона большевикам!

Гуото п дає зодотїя док осїннїх листочків.
до Гірєльїї дортанїї, підокануєть до камєннїх та
ляганчї майна з-боку-на-сіє на вибоїнах, іхала, не
посїзавчї, шїнна червона карета, запряженї у два
бікі коні. На червонїх осланїтнїх подухках в сєрє-
днї розложала вигїдно ової костї ії велїчнїсть
Смерть.

І а лївої сторони на схїднїх прї дєрнїх сїдїв
чорт іа сонїлєком, вннчавчї мелодїї для осїннїх внх-
рїв. На схїднїх справа окїв янгол з фїєгом, вторувчї

журавлям, що відлітали.
Поїхали.

Анничка і Мирон сиділи в задрітій арівці. Він лежав простягнений на діжку, вона піддулившися собі ноги у довгих, мумієсоподібних штанах, а бородою, опертю на коліна — коло нього. Тільки кілька блідих світляних зайчиків від входу настигали коло мікронових у повітрі завжди одне слово — правда. І ще — тікати зацізно.

Ніщо не переривало мовчавки, товчуться в голові його слова:

— Нічого, Анничко, промили ми гарні дні, треба прийняти і злі, — і в Аннички не задримить п'ятеро ні одні нерв.

Деяк із надвору чути журавлине ячєння: якась стебецьце джирчить тонко на вітрі.

— Анничко не жаль тобі... — мадуть тихі слова.

Вона підносить на мікрона свої чорні очі. Мірон розуміє, що це питання було не потрібне.

Мовчали знову. Анничка присунулася і притулилася головою до його голови.

— Міроне, — прошепотіла, — якби ми прийшли на світ знову, то знову зачнемо наше життя. І так.

Мирон хиткував пологою, доглянувши її у вічі, та теплою великою рукою пригорнувся ближче до себе. Було їм добре, як колись перший раз, коли падав на двір до неї із онігом, а Анничка промочила ноги.

Над арівкою впади дві гострі лостріли. Анничка стрепенулася а Мірон блискавкою був при вноді. Де маленьку зміїну годівку витягнув на світ приготований кудмет. Довкруги арівки нагло почулися кроки, тупотіння багатьох ніг, налякування, вигуки, що арівці градом покотилися куди. За хвилюк отишло все й залунали оклики: "здавайкось здавайкось". Відповів скоростріл. Анничка оповіжно подавала денти. У дикій стрілянниці минали довгі хвилини, чверті, півгодини, пройшла година. У арівці пахло сіркою та відусідь обсапалася земля. Анничка подала останню денту. Мірон входивше прадаввали левати. Мірон відповів "фіналу" і став у крижув біля; перешагнувши востріли,

та м'яко ялось.

- Я знав! - відповіла прибудла Анничка. -
Чи вло.

- Оже, дитино, - і Мирон не оглядався.

Я хвиля, почув він на своїх раменах дрібні
додони і легкий поцілунок на чолі.

Ї до побачення, коханий...

Мирон даремно пробував саглушати "той" вис-
тріл довгою "серією".

А коли в кімні оглянувся, побачив, як на білій
подушці ровопалося золоте водочоя, в яке вли-
лася червона гадючка крові.

Вдивлений в цю гадючку, притулив Мирон холодно
духо до своєї скрані.

І ось у селі тавала дві хедрові трунки.

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

... та років двадцять!...

... на стрімкім карпатськім, узбіччі безпорадно
 стояла Грубенська невелика дима, і з добре освітчених
 вже волоссям у спортовому костюмі. Бона, т. д. дивилася за
 руку восьмилітню може, чудо-дівча: кругленьке ся-
 ньооке, із високо зав'язаною на годовидій повною
 стяжкою - метелеком, що тримала пензель короткого
 грубого волосся, який смішно дремав за кожним рухом
 дівчати. Через товстенку, бронзовою ошадену шню пере-
 вілена була сітка з шовкового вулика, в якій моли-
 хавої великий череватий м'яч. Обидві, й мама й донь-
 ка, мучилися тяжко, суворо гуцульськими топірцями
 та пухляччю зручнійої дороги поміж каменями во цих,
 гадючих лісах ходах. Мама помагала донці, донька-
 мамі, але і так цей похід посувався дуже поволі.
 Тен вишнад бистрим потоком видно було другу час-
 тину цього товариства: старшого худого старанно
 одягненого паца і п'ятнадцяти-шістнадцятирічного,
 може, хлбоний-підлітка, майже рівного ростом з паном,
 тільки значно худішого і непропорційно великими
 ногами та руками та тонкою шкірою. Чоловіки дофди-
 рали годови догори та дивали різні знаки зіткані,
 вимахуючи руками і наслідуючи, що мало означати
 заохоту ім швидко сходити. Інші зо свого боку че-
 рвоніли із зусилля і обурення та царікали надуми
 мужецьку "недружелюбність", що залишили їх самих
 на цій оримкій горі. Старша пані навіть твердила,
 що її чоловік завжди поступав у цей каригідний
 одосіб і завжди залишав її тут, а сам збігав, "як-
 би гнала за ним сотня большевиків". Все своє доос-
 ду вона впливала у виразних та голосних викриках
 у бік чоловіка і сина п'ягнувала та згразою кли-
 кала на допомогу, але що в доли несамовито шумів
 крикливий потік, перескакуючи через два водоспади

відбивалося в їх меланхолійних поглядах та киданий уривчастих післювах, їм тільки зрозуміло.. Казі зазначили, і вчора вже давно стоялося шумівням, а хлопець, хоч безнадійно все це рився між мохами та зіллям.

Старший пан нагло підвівся, долизався до сина і в місці де май стояв, розгорнув зілля, відсунув три камені та відкрив ярилку. а хлопці діти відчинили з дива рожеві роти, а батьки усміхалися дуже вдоволені.

- Лізу царний і засвічу, - відізався батько, - і ти, - до вінки, - подай мені доньку.

Ік долись, подумала пані, тільки не доньку, а "фінку" подавалося тоді.

На столі вже світилася лампа, марна і темна по денному світлі, а донька загаріла із хвилявання, нияпоріла по лутках, коли ввійшли, продирираються довгим спизьким корн ором, мамі і сині.

- Ти ніколи не видлаш за собом води, - милага зраду жінка в біл чоловіка і зливає з чюкки у відро поззеленілу воду з перед років і вадять.

Іва ліжка, заживлий кулет, саріжки з набоїв, який граната, потичка з книжками, прикус, стародавний цилкостель, шинеля якоїсь давної задутої вже аркі і ще три аріси без замків в стояву при дверях - все це оповідає про брань і стіль анття цих жорстоко перодування долись, далай, по орлами буван, товалися, як ~~малі~~ роти, у ці не то хати, не то могили.

- Мій старенький "докорев", діте, - зо зворушенням промоула, ака та зняла чомусь залижену пістоль, по асїда над порядний застеленим ліжком. Она підійшла до стола та стала пробувати замок. Ін він, як і піда пістоля, представляв собом лиз одну ржаву руйну і не думав біл за рухатися зі місця.

- Мамо, знову щось заребе гал отрядно - нагло відізвалася з диточим перестрахом донька, до вже довши: час нюлухувала щось в луті.

Батько та мати значучо підомікнулися, і батько підняв тижкий кидок, що, як показалося, закривав якісь двері. Усі четверо ставали в повозі. Світло батькового фанарика впадало яскравим снопом у темне нутро. Іти побачили досить велику кімнату, підперту через середину чотирьох "дерев" якими стовпами-колоннами. Між стелі з одного боку вдирався одіпучий мигот денного світла, що перетинався гостро із світлом фанарика. Вадомікнувшись отіністо-жов довший стіл, накритий червоною, нині невидосеріною ширваним сукном. На столі і колівці валялися маси порозкиданово подартого паперу, книжки або окремі листки книжок та ще якісь предмети. Аректі в найтемнішому аутку, на разі стола, де входив в кут між стінами, дазурама згор. Влі стукні вентки червоного сукна, сядів сам виновник того нападку - величезна чорна сова.

Присутні збентежено затрималися та дивилися на зловісного птаха, що блимав їм на зустріч зліпкими сліпими очима. Аректі, сова, постановивши, видно, покінчити непрошено знаме товариство, піднялася безгучним широким льотом та вдарилася головою об сиву свіжунку підлогу на стелі, не потрапляючи, одначе, осліплена, в отвір. Міжні її крил залоботіли об стелю, об стіни, справляючи дикий вимір та сльдаючи якісь речі. з сказеній, остаточно, розиуши очидаріла птиця круто повернулася, кидавчи грудьми прямо на надозлеву. еден донька їй вспіла перерозливо сарказити, наглий вистріл прорізав повітря, і ~~чорне~~ чорне тіло шило глухо до під дівчини. Сухлякований хлопець-підліток стояв з омушеною пістолею "Товарева". Птах був поцілений між оами очі.

- де ж ти того навчився, - дивувався батько:

- у нас, двастовому курені "Українських Повстанців", - відповів гордо хлопець.

Закрилі розглядали птаха, батьки шипили по-ніх стіни, оглядаючи руїну, а він твердив, що всьому винен той "директор" вкода, що повинен був підставити на одні стола.

- казав, що т.т. завалиться, - говорив він з

58.

переконанням, відбуваючи, що і в часів "директорської"
роботи ніколи минули двадцять років.

Із найбільшим героєм був нікі старий мамин "то-
азров".

сі четверо ступалися нах жарявдіюм партизан-
ськом пістолем на стоді, во янову ятклася і не
хотіла посухтися ні на міліметр.

Рств

СКИ

1. Уступу	Стр. 1-8
2. Підслухано і підглянено	" 9-10
3. Колодязь	" 11-12
4. Дві Софії	" 13-14
5. Про лімсту до неба	" 15-16
6. "Тамий некультурний край"	" 17-18
7. Героїка	" 19-20
8. Семпер віделас	" 21-22
9. Горобчяк на Онігу	" 23-24
10. Повауни	" 25-26
11. Оустріч	" 27-28
12. Навернення	" 29-30
13. Романтичне	" 31-32
14. А за років двадцять	" 33-34

Львів

1925

59

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 59
шестидесят девять аркушів;

у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

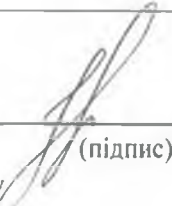
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст

Посада

21 березня 2018 року

(підпис)

І. Турданака

(ініціали (ініціал імені), прізвище)